

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
šte. 16/L. — Telefon šte. 72.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knafovi ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 35.

Inzeratni oddelci: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 36.

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta,

Račun pri poštnem ček. zavarov. Ljub-
ljana št. 11.842. — Praha čisto 78.180
Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 28. maja.

Vprašanje nemške garancije po-
mudbe je danes zopet najaktualnejši
predmet evropske politike.

Pred dnevi je novi francoski zunanji
minister Aristide Briand poslal zavez-
niškim vladam svoj osnutek odgovora,
ki naj bi se izročil Nemčiji na njen svo-
ječasni predlog o garancijskem paktu za
francosko - nemško mejo. Londonski
kabinet je zahteval k temu osnutku
nekaj dodatna pojasnila, ki se tičejo v
prvi vrsti francoskega stališča glede
nemških vzhodnih mej. Ta pojasnila so
že dospela v London, vendar javnost ni
izvedela ničesar zanesljivega o njih.

Molk, ki tozadevno vlada, pa je na-
dvse značilen in daje povod za razne
alarmantne vesti. Govori se celo o
bližnjem odstopu angleškega zunanje-
ga ministra Austena Chamberlaina, ki
da je naletel na hud odpor v kabinetu.
Chamberlainovi popustljivosti napram
Franciji kaže odločno nasprotuje večina
britanskih ministrov, ki da se pote-
gujejo za politiko absolutnega zaupa-
nja v nemško dobro voljo in ostro ob-
sojajo francoski načrt za obkoljenje
Nemčije.

Te in enake vesti so dokaz, da smo
še daleč od enotnega naziranja franco-
ske in angleške vlade v vprašanju kon-
tinentalne politike. Upati je sicer, da
končno le pride do enotne redakcije
zavezniškega odgovora Nemčiji. Upra-
vična pa je bojazen, da bo to le kom-
promisna formula, ki ne bo imela po-
trebne odločnosti, kakršna bi bila da-
nes napram Nemčiji v interesu osigu-
ranja miru na mestu. Tudi do kompro-
misa priti bo težavno delo, ker se an-
gleški in francoski pogledi v mnogo-
čem bistveno razlikujejo.

Anglija ne mara za pakt, ki bi jo od-
ređel predaleč v vulkanski teren sre-
nje in iztočne Evrope. Ona se noče za-
vezati, da bo vedno branila določbe
versajske in drugih mirovnihih pogo-
d, pri katerih je sama odločujoče sode-
vala in katerih pomanjkljivosti in me-
stoma tudi krivičnosti je čisto izsilila
ravno angleška delegacija pod vo-
dstvom Lloyd Georgea. Londonski
tisk se odločno brani pred očitkom, da
bi Anglija uravnavala svojo politiko na-
pram evropskemu kontinentu iz drugih
razlogov kot iz skrbi za mir, iz bojazni
pred novo, krvavo vojno.

Ta tisk tako nekako opravičuje ger-
manofilsko smer britanske politike: V
zgodovini so se revidirale že boljše mi-
rovne pogodbe, kot je versajska. Ze-
nevski pakt je hotel za vse večne čase
jamčiti ne - le pravične, temveč tudi
krivične in nevdružne določbe versaj-
ske pogodbe. Zenevski protokol bi iz-
premenil polovico Evrope v oborožen
tabor, drugo polovico pa v ječo. Z »ev-
ropskim Statutom«, ki bi obsegal 440
nepremisljenih paragrafov, ni ustrez-
no pacifiističnim stremiljem, ampak
bi se pripravljala neizbežna nova, stra-
šna vojna. Glavni dobiček od ženev-
skega protokola bi imele nove države
iztočne Evrope, ki niso prišle do svoje
neodvisnosti iz lastnih moči, ampak
so le rezultat zmage zapadnih sil. Brez
ustvaritve teh neodvisnih držav bi sicer
bila zmaga zaveznikov ne popolna, to-
da te države morajo pomisliti, da se
tudi ubrđžati ne morejo brez pomoči
zapadnih sil, ki so jih ustvarile. Nov
anek na orožje bi mogel te države iz-
točne Evrope stati izgubo neodvisnosti.
Zato je zmernost in skromnost v njih-
ovem življenjskem interesu. Anglija je za-
vrgla ženevski protokol, Amerika ga je
odklonila, Rusija noče ničesar slišati o
nem, Nemčija se mu protivi. Izhod je
iskati edino v ožjem paktu, ki naj za-
jamči nedotakljivost belgijske in fran-
coske meje, akt pa ne sme biti naper-
jen proti Nemčiji, ki mora biti njegova
sopodpisnica.

Iz tega angleškega stališča jasno od-
seva mnenje, da se ho morala versaj-
ska pogodba v doglednem času revidi-
rati. Račun bi plačala Poljska, morda
tudi Češkoslovaška.

Drugačnó je francosko stališče. Fran-
cija ne mara pakta z Nemčijo, ki bi ga-
rantiral le francoske in belgijske meje.
vprašanje nemško - poljske in nemško-
češke meje pa bi puščal odprto. Fran-
cija se zaveda, da ne bi Nemčije nič
zadržalo, da ob prvi priložnosti obra-
čuna z obema slovanskima državama,
da prikolpi k sebi 6 milijonov avstrijs-
kih Nemcev in nato, teritorialno in
številčno večja kot pred vojno, ne gle-
de na današnje obljube ponovno otvo-
ri alžalsko - lorenski problem. Zato
Francija ne more pristati na nevtraliza-
cijo Porenja, ker bi s tem vezala sama
sebi roke in ne bi v danem slučaju sme-
la priskočiti na pomoč napadeni Polj-
ski in Češkoslovaški.

Ohranitev neodvisnih slovanskih držav
v čim večji moči je v eminentnem
obrambnem interesu francoske republi-
ke. Skupna korist in skupna nevarnost
družijo slovansko srednjo in iztočno Ev-
ropo s francoskim zapadom. Francija ne
more brez lastne škode dopustiti ruše-
nja nasipov, ki jih je zmaga v svetovni
vojni in mirovna pogodba postavila
na vzhodnih in južnih mejah Nemčije.

Spasov dan v Beogradu

Včerašnji praznik je potekel v Beogradu brez važnejših poli-
tičnih dogodkov. — Sprejemni na dvoru. — V skupščini je delal
le en pododbor. — Demonstracija radičevskih poslancev proti
Pavlu Radiču.

Beograd, 28. maja, p. Ker praznujejo
danes v Beogradu Spasov dan (pravo-
slavni Vnebohod), je vladal v politič-
nem življenju popoln zastoj in ni zazna-
movati nobenega posebnega dogodka.

Dopolodne je novi angleški poslanik
na našem dvoru Cunard izročil kralju
svoja poverljiva pisma. Svečani avdijenci
so prisostvovali šef protokola Ilija
Novaković, šef politične sekcije Živo-
tič, prvi tajnik angleškega poslanstva
ter pomorski in trgovski ataše tega po-
slaništva. Kralj se je dalje časa zelo
pristržno razgovarjal s poslanikom Cu-
nardom.

Opoldne je bil na dvoru minister
pravde dr. Lukinč, ob pol 5. popoldne
pa je bil sprejet v avdijenci ministrski
predsednik Pašič, ki je ostal pri kralju
trihetrt ure. Zvečer je sprejel vladar
Pavla Radiča in potem Ljubo Jovanovi-
ča. Pavle Radič je zaprosil predsedni-
ča vlade Pašiča za razgovor jutri do-
polodne. Opozicija širi vesti, da se zo-
pet začne z vso intenzivnostjo prego-
vori za doseg sporazuma med radikali
in radičevci. Menda je odveč naglašati,

da so vse te govorice le pobožne želje
gotovega dela opozicije in zato brez
vsakršne podlage.

Pavle Radič se je vrnil v Beograd,
vendar na ni mogel imeti napovedane
seje s poslanci svojega kluba, ker jih
je bilo premalo navzočih. V političnih
krogih smatrajo, da so radičevski po-
slanci hoteli na ta način demonstrirati
proti Pavlu Radiču, s čigar delom niso
zadovoljni. Načelniki opozicije so bili
v skupščini zbrani, vendar niso imeli
seje. Mnogo sta konferirala le Pavle
Radič in Ljubo Davidovič. V političnih
krogih zelo komentirajo dejstvo, da po-
sta razmerje med radičevci in kleri-
kalc vedno bolj napeto.

V Narodni skupščini je zboroval le
pododbor za proučevanje zakona o so-
dnikih, ki je predelan do čl. 30. Seja se
jutri nadaljuje. Na dnevnem redu je
razprava o ureditvi plač in doklad so-
dnikom. V zvezi z donošenjem zakonske-
ga načrta o sodnikih je sklicano za jutri
dopolodne na okrognem sodišču v Beo-
gradu zborovanje sodnikov.

„Samouprava“ o govoru g. Pašiča

Zlasti za muslimane in klerikalce neoprijeten položaj.

Beograd, 28. maja, r. Današnja »Sa-
mouprava« prinaša prvič bo znanem
govoru min. predsednika Pašiča poli-
tičen članek, ki se smatra kot značilen
za razmere med radičevci in radikali.

»Samouprava« piše kakor da bi se od-
nošaji med obema strankama v ničemer
ne poslabšali. Med drugim pravi: »No-
tranjepolitični položaj se razvija v dveh
smereh, na eni strani nadaljuje skupšči-
na svoje zakonodajno delo, na drugi
strani pa so izgledi z ozirom na pre-
okret v Radičevi stranki dobili določne
oblike. Vprašanje mandatov, glede ka-
terih je zaključil svoje delo parlamen-
tarni preiskovalni odbor, se nahaja še
vedno v stanju proučevanja, tako da
presoja javno mnenje zadevo različno
z ozirom na strankarsko obeležje. Pa-

šičev govor je bil samo nepopolno in
deloma netočno objavljen, kar je po-
polnoma naravno pri govorih v klubu,
ki so namenjeni samo poslancem in ka-
terih besedilo se javnosti ne more ob-
javiti. Medtem ko je pozornost javne-
ga mnenja posvečena popolnoma temu
vprašanju, občutilo gotove manjše
stranke, katerih pomen je po preokre-
tu v HSS znatno padel, neprijetnost
tega položaja. To velja zlasti za musli-
mansko stranko dr. Spaha, kakor tudi
za stranko dr. Korošca. Ta dva krila
Davidovičeve skupine občutita nepri-
jetnost svojega položaja, kar je zname-
nje, da se je položaj zboljšal in da so
dani vsi predpogoji za uspešen in ugo-
den razvoj v interesu krone in naroda«.

Naša pogajanja s sosednimi državami

Včera je začela konferenca za konvencijo z Rumunijo. — Ju-
goslovensko-grška pogajanja prekinjena. — Poslanik Bodrero
se vrača v Beograd.

Beograd, 28. maja, r. Pod predsedstvom
našega delegata, pomočnika prometnega
ministra Avramoviča, se je vršila dopolndne
seja naših in rumunskih delegatov za izde-
lavo konvencije o ureditvi medsebojnega in
mednarodnega prometa. Na dnevnem redu
je bila izdelava glavne konvencije o medse-
bojnem in mednarodnem prometu ter kon-
vencija o otvoritvi poednih prog, ki vodi-
jo preko državnih mej, kakor tudi o režimu
na skupnih obmejnih postajah. Pri otvoritvi
seje je pozdravil pomočnik prometnega mi-
nistra Avramovič rumunsko delegacijo v
imenu vlade ter izrazil željo, da bi se po-
gajanja za zaključitev prometnih konvencij
izvršila uspešno v korist obeh zaveznih
in prijateljskih držav. Na pozdrav je odgo-
voril predsednik rumunske delegacije Ilii,
ki je dejal v imenu svoje vlade, da je došla
rumunska delegacija k pogajanjem z naj-
boljšimi prijateljskimi nameni, da se rešijo
na čim koristnejši in uspešnejši način skup-
na vprašanja, ki imajo služiti skupnim in-
teresom. Prihodnja seja se vrši jutri ob 11.
dopolndne.

Beograd, 28. maja, p. Jugoslovensko-gr-
ška konferenca za sklenitev pakta prijatelj-
stva med obema državama je prekinila
svoje delo, ker so se pojavila nesoglasja.
Naši delegati so naznanili grškim pogoje
naše vlade. Grki so odpotali v Atene, da
dobe od svoje vlade nova navodila za na-
daljno postopanje.

Beograd, 28. maja, p. Vlada je dobila ob-
vestilo, da je italijanski poslanik na našem
dvoru general Bodrero sinoči zapustil Flo-
renco in odpotal v Beograd, kjer ga pri-
čakujejo jutri zjutraj. Računajo, da prinese
general Bodrero s seboj navodila svoje vlade
za pospešitev pogajanj med Italijo in Ju-
goslavijo.

Beograd, 28. maja, r. Načelnik našega ge-
neralnega štaba general Peter Pešič je pri-
redil na čast rumunski delegaciji večerjo,
ki so se je udeležili poslaniki Rumunske,
Češkoslovaške in Poljske, rumunski ge-
neral Florescu, podpolkovnik Lenardu, ru-
munski poslanik Emandi in načelnik pro-
metnega oddelka zunanjega ministristva Iv.
Subotić.

Petrovaradinski atentator prijet

Novi Sad, 28. maja, n. Pred kratkim je v
Petrovaradinu ustrelil arnavtski vojak Ha-
san Nistar, ki je bil na straži, dva jugoslo-
venska častnika in nekega ruskega polkov-
nika ter nato pobegnil. Sedaj so morila
prijeti in ga odpravili v vojaški zapor v Pe-
trovaradinu. Na vsa vprašanja izjavlja Ni-
star pri zaslišanju, da se prav ničesar
ne more spomniti, ker je storil svoj čin v
popolni pijanosti. Pojutrišnjem prepeljejo
Arnavta v Beograd, kjer pride pred voja-
sko sodišče.

Vakufi dobe vladnega komisarja?

Sarajevo, 28. maja, n. V tukajšnjih mu-
slimanskih krogih so razširjene govorice,
da namerava postaviti vlada komisarja
v upravo vakufov (muslimansko cerkveno
premoženje). Kakor znano ima vakuf v Bo-
sni in Hercegovini ogromno premoženje.
Muslimani in posebno opozicijski krogi pra-
vijo, da bi komisarjat ogrožal imetje vaku-
fa. Opozicijonalcii širijo vest, da hoče iz-
javiti vlada s tem svojim korakom pritisk
na muslimane, zlasti na njihovega verskega
poglavarja, sarajevskega reis ul ulemo.

Slovarske države prav tako žele
mir kot Velika Britanija in Francija. Ne
morejo pa pristati na to, da se kot prvi
korak h »končnemu« miru zahteva ru-
šenje glavnih garancij za ohranitev nje-
govov: trdne, močne in za življenje spo-
sobne neodvisne države na vzhodu in
juhu Nemčije. Če se dopusti Nemčiji,
da razbije svoje vzhodne meje, pride
kmalu na vrsto tudi francoska in belgijs-
ska granica.

Take bi bile končne posledice poli-
tike, ki jo priporoča večji del angle-
škega tiska napram Nemčiji. Če se bo
nadaljevala v sedanji smeri. Navzlic te-
pim besedam ta politika ne služi miru,
ampak vzbula nedopustne upe, izziva
maščevalne, napadalske načrte v Nem-
čiji.

Nova revolucija v Albaniji

Z italijansko pomočjo so zanetili pristaši Fan Nolijsa novo vsta-
jo v južni Albaniji. — Srditi boji z vladnimi četami. — Nevtral-
nost Jugoslavije.

Beograd, 28. maja, r. Iz Albanije prih-
lajo zopet alarmantne vesti, poročajo, da
je položaj predsednika Ahmeda beza Zogu
in njegove vlade ogrožen radi velike vsta-
je v južni Albaniji. Vstasi so zelo mnogo-
številni in so se spustili v boj z vladnimi
četami. Ta vstaja se pripisuje posebnemu
vplivu iz inozemstva na krščansko preb-
valstvo južne Albanije, med katerimi se
nahajajo pristaši bivšega predsednika al-
banske vlade Fan Nolijsa, ki je povzročitelj
vstaje. Proti Ahmed begu vodi močno agi-
tacija tudi nacionalistična stranka, ki je
naklonjena Fan Noliju. Na čelu revolucio-
narnega gibanja stoji Kemal beg Vrioni iz
Berata, ki je s svojimi pristaši nasprotnik
fevdalnega sistema, katerega je zopet upo-
ljal Ahmed beg. Velik vpliv na vstase se
pripisuje tudi kosovski komitetu s Ha-

san begom Prištino na čelu.

Iz Tirane poročajo, da dobivajo uporniki
pomoč iz Rima, kjer se nahajajo pristaši im
bivši predstavnik Fan Nolijske vlade. Al-
banska vlada je pozvala pod orožje letniki
1905.

V beograjskih političnih krogih spremlja-
jo dogodke in Albaniji z največjo pozorno-
stjo. Merodajni krogi energično demantira-
jo lažnjive in tendenčne vesti, ki jih širi-
jo pristaši Fan Nolijsa, da podpira naša vla-
da Ahmed bega in da se v bližini albanske
meje nahaja 2000 Arnavtov, naših držav-
ljanov, ki naj bi pomagali albanski vladji.
S temi lažnjivimi vesti skušajo oslabiti do-
bre odnošaje, ki so nastali v zadnjem ča-
su med Jugosavijo in Albanijo. Naša vla-
da pa se ne namerava vmešavati v notranje
razmere Albanije.

Pred pomembno sejo veleposlaniške konference

Sestane se v soboto. — Razpravljala bo v prvi vrsti o nemških
zadevah. — Bolgarska zahteva po odgoditvi demobilizacije bo
odbita.

Pariz, 28. maja, s. Ker se je dejansko do-
segel sporazum med Francijo in Anglijo, se
bo veleposlaniška konferenca sestala najkas-
neje v soboto ter storila svoj sklep glede
razorožitve Nemčije. Konferenca se bo ba-
vila tudi s prošnjo Bolgarije glede opu-
stitve milice. Kakor izgleda, bo konferenca
odklonila to prošnjo Bolgarske, ker je po-
slaniška konferenca naziranj, da se mora
z ozirom vzpostavitve reda v Bolgariji iz-
vršiti razorožitev Bolgarije v predvidenem
roku.

Pariz, 28. maja, s. Kakor poroča »Temps-
se bo na sobotni seji veleposlaniške kon-
ference ugotovilo nastopno: 1.) Nemčija do-
sedaj ni izpolnila svojih reparacijskih ob-
veznosti, 2.) Nemčija ni izpolnila svojih ob-
veznosti glede razorožitve, 3.) V členu 429
versajlske mirovne pogodbe predvidene
določbe glede izpraznitve koelnske cone se
potemtakem niso izpolnile. 4.) Koelnska co-
na se mora izprazniti šele tedaj, ako bo
Nemčija izpolnila razorožitvene klavzule.
Poslaniška konferenca je včeraj predložila
reparacijski komisiji oficilno vprašanje, ali
je Nemčija izpolnila svoje reparacijske ob-
veznosti. Da odgovori na to vprašanje, se
bo jutri reparacijska komisija sestala k se-
ji. Skoraj gotovo je, da bo reparacijska ko-
misija odgovorila z »da«.

Soglasna odobritev maroške politike

Painlevejeve vlade

Tudi nacionalistična opozicija je sprejela dnevni red kartela
levice. — Dosedanje francoske izgube v Maroku.

Pariz, 28. maja, s. Na današnji seji
zbornice se je nadaljevala debata glede
Maroka. Bivši vojni minister Maginot
je ob začetku seje izjavil, da nacionali-
sti sprejemajo dnevni red, ki ga je
predlagal kartel levece, ker odgovarja
interesom nacionalistov. Ako je mar-
šal Llautey sporazumno z vlado Poin-
caréja zasedel ozemlje severno od Ner-
zgha, je hotel s tem le stabilizirati fron-
to, ki je postala negotova. Pri tem ne
gre za kako aneksijo. Abd el Krim se

vojskuje le radi tega, ker hoče obnoviti
svoj prestiž ter je dobil svoje rojake za
bilo le zato, ker so se nadejali bogatega
plena.

Pariz, 28. maja, k. Ministrski predse-
dnik Painleve je izjavil v zbornici, da
znašajo izgube marokanskih čet manj
kot 400 mrtvih in približno 30 pogreša-
nih. Med njimi sta dve petini Franco-
zov. Nadalje je bilo ranjenih 1100 vo-
jakov.

Delegat Zveze narodov v Beogradu

Dobil je zelo dober utis o naši državi.

Beograd, 28. maja, p. v Beograd je dospel
delegat Zveze narodov Sommerwell, stro-
kovnjak v prometnih vprašanjih. Prišel je
v našo kraljevino, da pregleda prometne
razmere in zlasti rečno in pomorsko plo-
vbo. Popoldne ob 4. je posetil prometnega
ministra Radojeviča, potem pa je konferiral
z njegovim pomočnikom, nadalje z ravnat-
eljem rečne plovbe in ravnateljem gene-
ralne direkcije voda: Sommerwell je izja-
vil, da je dobil zelo dober utis o ureditvi
naše države. Kar se tiče prometa; je dejal,
da je mnogo boljši kot v marsikateri za-
padnoevropski državi, kjer se je proučil o
prometnih razmerah.

Amundsen

Dunaj, 28. maja, s. »Neue Freie Pres-
se« objavlja brezlično brzojavko, ki jo
je dobila od ladje »Fram«. Ta brzojav-
ka veli: »Po načrtih letalcev ne obstoji
še noben vzrok, da bi se dvomilo o
srečnem izidu ekspedicije. Sicer smo
razburjeni, vendar pričakujemo vsak
čas Amundsenovega povratka. Dosedaj
ni nihče v skrbeh, ker smo večkrat od
Amundsenega samega in od njegovih le-
talcev slišali, da bodo več dni na potu.
Vsi menimo, da so letalci pristali na se-
vernem tečaju je lahek veter v smeri
ni, sicer bi se vrnil še isti dan. Na se-
vernem tečaju je lahak veter v smeri
proti Spitzbergom. Skoraj je izključeno,
da bi se vreme izpremenilo.

Zločinski napad nahujskanih seljakov

Pakrac, 28. maja, n. V selu Kukunjevci
se je dogodil včeraj senzacionalni slučaj
zločina fanatiziranja mas. Zjutraj so se
zbrali kmetje oboroženi s sekirami, palica-
mi in kosami ter hoteli izgnati iz sela vse
Čehe, Slovake in Nemce, katerih je v onih
krajih precej. Napadli so hišo Čeha Honje-
ka, ki je zbežal preko vrta, zagrabil pa so
njegovo ženo, katero so slekli do nagega
in jo izrekli skozi okno, jo poljali v drugo
hišo in jo tako pretepali, da je zvečer umrla
v pakreški bolnici.

Nemška armada

Berlin, 28. maja, s. Državni zbor je danes
nadaljeval drugo čitanje proračuna o dr-
žavni brambi. Obrambni minister dr. Gese-
ler je med drugim izjavil: Sedanjí stalež
vojske je večji kakor leta 1924. Glavne na-
loga vojske je tudi po versajlski mirovni
pogodbi obramba mej. Dokler ne bo izvr-
šena splošna razorožitev po vsem svetu
moramo imeti državno brambo, ki odgo-
varja našim vojaškim potrebam. O tajni
oborožitvi ne more biti govora. Anglija st
izjavlja za razorožitev, vendar pa izdaja za
svoje zračno brodogrje več, kakor Nemčija
za svojo celokupno obrambno silo. Nemčija
ja je morala izdelovati municijo, ker ji je
cela zaloga pošla.

Velika železniška nesreča v Bolgariji

Sofija, 28. maja, s. Včeraj popoldne je
skočil s tira pri vходу v postajo Gornja
Banja v bližini Sofije od Custendila prih-
ajoči osební vlak. Lokomotiva se je pre-
vrnila. 10 oseb je bilo mrtvih, 20 oseb pa
ranjenih.

Belgijska vladna kriza

Bruselj, 28. maja, s. Bruseljski župan dr.
Max je sporočil kralju, da odlaga misljo za
sestavo kabineta.

Defraudacija pri beograjski izvozni tvrdki

Novi Sad, 28. maja, n. Iz Beograda je po-
begnil semkaj Milan Ginič, knjigovodja pri
izvozni tvrdki Gasoj, ki je poneveril 80 ti-
soč Din. Iz Beograda sta bila poslana za
njim dva detektiva, ki sta ga danes prišla
v Novem Sadu in z večernim vlakom od-
vedla v Beograd.

Ustanovitev reške škofije

Reka, 28. maja, r. Od službene strani so
doznava, da bo v nedeljo v tukajšnjih cerk-
vi Vida prečitana bula papeže Pija XI., s
katero se ustanavlja reška škofija. Za re-
škega škofa bo imenovan sedanji apostol-
ski administrator mons. Špil. Zupna cerkev
sv. Vida bo proglašena za škofijsko stol-
nico.

Oglasi za binkošno številko „Jutra“

naj se oddajajo v oglasnem oddelku »Jutra« v Prešernovi ulici
št. 4, najkasneje do sobote opoldne. Pozneje došli oglasi bodo
objavljeni le, v kolikor bosta dovoljevala čas in prostor.

Binkošna številka »Jutra« bo posvečena propagandi za
povzdigo tujškega prometa in bo razposlana po vsej Jugosla-
viji. Zato bo dobrodošla prilika za uspešno inseriranje našim
industrijcem, trgovcem in obrtnikom.

K italijanskemu ljudskemu štetju v Julijski Krajini

Sedaj šele so Italijani objavili rezultate ljudskega štetja iz l. 1921. po narodnosti. Na razpolago imamo šele prvo poročilo. Zato naj k temu primerimo le nekatere podatke ob popreju, da se pokažejo navedbe v pravi luči. Kadar dobimo dodatne podatke, bomo mogli poseči podrobneje v primerjanje in kritično oceno.

V Julijski Krajini so našli Italijani med 887.753 prebivalci le 258.944 Slovencev ter 92.800 Srbohrvatov, a Italijanov 530.180 in Nemcev 4185.

Po rezultatih avstrijskega štetja v l. 1910. je bilo v Julijski Krajini Slovencev: 56.916, a na Goriškem 154.564, b) na Trstcu 96.916, c) v Istri 55.365, d) na Notranjskem, kar ga je pripadalo Italiji, okroglo 56.000 ter e) v italijanskem delu Koroške okrog Trbiža ter v Beli peči 1682; skupno tedaj 324.527 Slovencev.

Srbohrvatov je bilo v Istri okroglo 135.700, v Trstu 2396, v Zadru v bližnjem okolici ter na otoku Lastovo kakih 7900, skupno tedaj 145.996.

Število Slovencev kakor tudi število Srbohrvatov bi se bilo tedaj skrčilo zelo močno, število Slovencev za 65.583, a število Srbohrvatov za 53.196. Toda navedbe glede nazadovanja Srbohrvatov so manj točne, ker iz generalnih podatkov ni razvidno, ali so se upoštevale že obmejne spremembe pri Kastvu, če je vračunan tudi Zader z Lastovom ali ne.

Po italijanskih podatkih bi znašalo število Srbov, Hrvatov in Slovencev v Julijski Krajini 351.744.

K temu pa moramo prišteti še beneške Slovence, ki jih je italijansko uradno štetje našlo l. 1921, leta 52.003; — koliko so jih našli l. 1921., iz dosedanjih podatkov ni razvidno. Dalje je še v Abruzzih nekaj Hrvatov, po uradnih podatkih iz 1910. l. 4910, število vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v Italiji bi znašalo tedaj po italijanskih navedbah okroglo 408.000, dočim smo jih mi po podatkih iz l. 1910. računali na 520 tisoč.

K temu pa pride še Reka, ki seveda v vseh teh podatkih še ne more biti vračunana.

Grki napram našim sorojakom

Objavili smo na kratko poročilo o odgovoru, ki ga je dal naš vnanji minister dr. Ninčič na interpelacijo Jovanca Cirkovića, narodnega poslanca iz bitolskega okroga, o stanju naših sorodnikov pod Grčijo. Cirković je uvaževal, da minister v kočljivem tresenju, ko se baš vršilo pogajanje z Grčijo, ne more odgovorjati na njegovo vprašanje, vendar je porabil to priliko, da je navedel nekatere podrobnosti, kako se obnašajo grške oblasti napram našim državi in jugoslovanskim manjšini v grški Makedoniji. Potrebno je, da opozorimo na to tudi naše občinstvo.

Cirković je predvsem povedal, da so Grki osnovali na svojem teritoriju razna društva, ki se vrtajo v razmere na našem državnem teritoriju. Osnovali so društvo v Solunu, ki ima bo edino nalogo, da širi grško propagando na našem teritoriju in to društvo subvencionira grška vlada še danes. Dalje pa imajo specialna društva za vse naše obmejne kraje, kjer so se nekada, to je v turški dobi, nahajala središča njihovih političnih propagand in par grških ter nekaj grških cencarskih društev; tako imajo Djevidlijsko društvo, Bitolsko društvo, Doiransko, Strumliško društvo. In ta društva prirejajo večkrat v Solunu manifestacije in zaveznitva.

Grki postopajo metodično napram Jugoslovanski narodni manjšini v Makedoniji na ta način, da hočejo z vso silo doseči, da se tamkajšnji Srbohrvatov smatrajo za Bolgare, ne za Srbe. Zakaj oni se dobro zavedajo, da se da drugače ravnati z manjšino, ki je bolgarska, nego z ono, ki je srbska. Zato je tamkajšnjim ljudem sploh po oblasteh prepovedana uporaba srbskega imena, a grški tisk piše, da ni Srbov na grškem ozemlju, nego da so to samo Bolgari. In vse to kljub temu, da so imeli Srbi že pred osvoboditvijo tamkaj svoje učitelje, svoje šole, svoje pristaše, da je obstojala v Solunu celo srbska gimnazija. V nasprotju s tem pa smejo Grki na našem ozemlju povsod svobodno izjavljati, da so Grki. Še več, celo Cincari so se priključili za Grke in nihče jih ni oviral pri tem.

Še huje pa je, kar počne sedaj Grki s posestvi naših tamkajšnjih sorodnikov. Begunci iz Male Azije so se razprostirli po njihovih vaseh, izganjali naše iz lastnih hiš, jemali jim živino, premično in nepremično lastnino. Da bi izgledalo lepše, so organizirali mešano bolgarsko - grško komisijo, ki je naš mesecev delovala v ozemlju ob naši meji ter vodila izseljevanje v Bolgarijo, najčešče pa s jugoslovanske ljudi k izselitvi — a v Silo primorala se ni smel izseliti nihče. Na ta način so Grki do 45.000 naših sorodnikov preselili v Bolgarijo, na njih mesta pa naselili maloazijske begunce. Ta komisija je ocenila posestve onih, ki so se selili ter jim vsoto takoj plačevala v gotovini; kdor pa se je želel izseliti v našo državo, tega so kratkoma preganili brez sredstev.

Sedaj so Grki poskusili še eno metodo. Ko se je pri nas pojavil odpor proti takemu nasilnemu postopanju in favoriziranju Bolgarov, so se grške oblasti zdale, da se res vmešava naša diok-

macija. Zato so organizirale posebne komisije, ki sedaj izprašujejo kmeta, kaj so bili l. 1912, ali Bolgari ali Srbi ali Grki, da bi na temelju tega materiala nudili zase ugoden odgovor napram naši intervenciji.

Ta navedbe Cirkovića, skupaj z onimi, kar je poslanec spravil v javnost že pri drugih prilikah, postavljajo Grčijo v neugodno luč. Grčija, ki je navezana na prijateljstvo z nami, bi storila bolje, da se napram nam vede lojalno, sicer bo pri nas povzročila razpoloženje, ki ji bo prejel ali slej v veliki škodo.

Kaj je komunistično centralo na Dunaju

(Burna debata v dunajskem parlamentu radi protikomunističnega govora dr. Mataja.)

V sredo je avstrijski parlament razpravljal o najnem vprašanju socialdemokratske frakcije radi protikomunističnih izjav zunanjega ministra dr. Mataja. Kot je znano, je dr. Mataja na nekem zborovanju 22. t. m. priznal, da je Dunaj važna prehodna točka za raznovrstne diplomatske in nediplomatske komunistične kurije. Priznal je, da je Dunaj središče, kjer se križajo pota iz Moskve in nazaj. Dr. Matajin govor je izzval v Rusiji veliko ogorčenje in sovjetska vlada je zahtevala od Avstrije potom svojega odpravnika poslov na Dunaju pojasnilo in zadoščenje. Avstrijski zunanji minister in zvezni kancelar sta ustmeno ustregla. Avstrijski zunanji minister in zvezni kancelar sta ustmeno ustregla. Avstrijski zunanji minister in zvezni kancelar sta ustmeno ustregla.

Burna debata o socialističnem nujenem vprašanju, katere sta se od strani vlade udeležila dr. Ramek in dr. Mataja, a od strani opozicije poleg interpelanta Alojzija Bauerja še dr. Renner in dr. O. Bauer, je razkrila marsikaj zanimivega. Socialni demokratje so trdili, da je Rusija vsled dr. Matajinega govora stornirala za 500.000 dolarjev naročil v Avstriji. Baie neke firme na Dunaju in v Avstriji delajo 60-70 % za Rusijo. Tako baie izvažajo Avstrija 3 milijone kos v Rusijo. Vsa ta naročila da so vsled nesposobnosti zunanjega ministra v opasnosti. Avstrija pa mora svoje trgovske zveze z Rusijo na vsak način ohraniti, zlasti zato, ker ji države Male antante ne dajo zadostnih tržišč za njeno industrijo.

Dr. Renner, bivši socialdemokratski zvezni kancelar, je v svojem govoru trdil, da hočejo države Male antante, ki se čutijo ogrožene od komunistične nevarnosti, vpreči Avstrijo v svoje reakcionarne načrte in prisiliti Avstrijo, da prekriži azilno pravico ter jim izroči nekatere politične begunce. Dr. Renner je naglasil, da je trditve o neki komunistični centrali na Dunaju izmišljene, pač pa je zatrjeval, da sosedne države ne spoštujejo avstrijske suverenosti in da se na Dunaju shajajo spijoni vseh sosednih držav.

Tudi zunanji minister dr. Mataja je obeležil vest, da je Dunaj zarotniško gnezdo, za laž, ki se je znašla le zato, da bi se Avstrija predstavila svetu kot zaščitnica boljševizma in prevratnih idej ter bi se omejila njen kredit v Angliji in Ameriki.

Vsa debata je oprejala v bistvu izzvenela kot servilno opravičevanje napram sovjetski Rusiji, čeprav je nepobito dejstvo, da so stiki med vladjo sovjetske Unije in Kominterno več kot intimni in da vodi sovjetska Rusija svojo politiko v sporazumu s komunistično internacikonom. Poleg tega pa je debata pokazala animoznost proti državam Male antante, ki hočejo dopustiti, da bi bila Avstrija zaveščiše vseh prevratnih elementov v srednji Evropi in na Balkanu in ki ne morejo ustreči avstrijski želji, da uničijo lastno industrijo v korist avstrijskemu eksportu.

Občni zbor Kluba Primork

Te dni se je vršil ob častni udeležbi občni zbor Kluba Primork, enega najmarljivejših ženskih humanitarnih društev v Ljubljani. Delovanje društva v preteklem letu je bilo zelo agilno in plodonosno. Klub se je udeležil akcije za žensko bolnico, kateri je izročil 18. oktobra 100 rjuh, dve posteljni odeji, 27 brisač, 11 blazin, 10 rotic, 7 povojkov, 5 nočnih srajc, 5 otroških srajc in 6 emajliranih loncev. Za Božič je oddaroval Klub okrog 180 revnih primorskih otrok in razdelil 71 pietenih jopičev, šest šerp, 283 metrov blaga in 49 parov čevljev. Razen tega je razdelil še precejšnje število večjih in manjših podpor. Članice kluba so poštvovalno sodelovale pri prireditvah sportnega kluba Primorje in pri primorskih akademskih, pri dinarskem dnevu Jugoslovanske Matice, tomboli Splošnega ženskega društva v prid ženski bolnici, pri invalidskem evetličnem dnevu in drugih prireditvah. Tajnica se je iskreno zahvalila vsem, ki so podpirali klub, da mu je bilo mogoče uspešno človekoljubno delovanje. V prvi vrsti g. velikega župana dr. Baltiča in ljubljanskemu mestnemu magistratu, raznim bankam, bratskemu društvu »Soča« in posameznim odbornikom. Obenem je pozvala navzoče članice, naj delujejo tudi še v naprej tako poštvovalno, kakor dosedaj, in pridobijo klubu čim več novih članic. Blagajniško poročilo izdaje 64.974,80 Dinahodkov ter 57.845,79 Dinahodkov, torej 7129,05 Din prebitka. Navzoče članice so sprejemale tajniško in blagajniško poročilo z odobravanjem na znanje.

Novi odbor je sestavljen sledeče: častna predsednica ga Ruzalja Gregorinova, predsednica ga Maša Gromova, podpredsednica g. Olga dr. Puovca, tajnica občna Maša

Pirjevec, namestnica ga. Olga Zajec, blagajničarka ga. Milka Guštin, namestnica ga. Ana Lebar, odbornice gospe: Vida Baltič, Ema Dorčič, Marija Gostičar, Ida Lah, Lojzka Lisec, Ida Mašera, Ana Negovčič, Karla Poženel, Ruža Santel, Karla Sapla, Zofija Strgar, Marta Verdon in Milena dr. Zerjavova; poverjenici gge Copic in Sijanc.

Politične beležke

+ Klerikalnega imena se sramujejo! Jugoslovanski klub ima 20 poslancev in med temi je 7 klerikov. Njihov voditelj je klerik. Vse časopise SLS je v rokah klerikov. Vsa njihova politika je odvisna od klerika-skofa. Klerikalna tiskarna v Ljubljani in Mariboru sta popolnoma v rokah duhovščine. Pri gospodarskih organizacijah SLS odločujejo na prvih mestih duhovniki. Brez odobrenja škofov in volje duhovščine ali na proti njihovu vetu se v stranki profesorja bogoslovja dr. Korošica ničesar ne zgodi. Da je SLS pristna klerikalna stranka je jasno kot beli dan. Kdor bi dvomil, se lahko prepriča tudi iz izjav klerikalnega poslanca in bogoslovnega profesorja dr. Hohnjeva v »Slovincu« in »Straži« o načrtu interkonfesionalnega zakona, v katerih zagovarja prav srednjeveške nazore o predpavih katoliške cerkve, ki da ne more priznati enakopravnosti vseh veroizpovedi v okviru zakona. In kdor še dvomi, naj se spomni, da je »Straža« lani probčevala članke, v katerih utemeljuje, zakaj je SLS klerikalna stranka. Naenkrat pa je prišel klerikalni poslanec Kremžar, urednik škofovega lista na Idrijo, da ni klerikalec. Gospod Kremžar protestira v skupščini proti klerikalnemu nazivu njegove stranke. Ker je mogoče, da se nekateri klerikalci sramujejo svoje absolutne odvisnosti od komande škofov, to pa ničesar ne izpremeni na dejstvu, da so v resnici klerikalci. Klerikalni protiklerikalni protest s. Kremžarja proti klerikalnemu nazivu kot upor proti komandi škofa in njegove duhovščine v SLS? Kaj pa poročajo potem one klerikalne množice, ki so popolnoma zadovoljne s svojim imenom in ga ne smatrajo za žaljivega, ker smatrajo v svoji omejenosti za versko dolžnost, da se puste voditi tudi v javnih neverških zadevah od politikujočih duhovščine? Vsekakor moramo tudi poudariti, da kaže klerikalci, ki se sramujejo klerikalnega imena, zelo malo doslednosti ali pa mnogo hinavščine, ker hoče igrati na zunaj drugo vlogo, kakor pa jo igra v resnici.

+ Zopet nove kombinacije. Po vseh razočaranjih, ki jih je doživela zadnje čase opozicija, ne prenehajo objavljati njeni listi novih kombinacij. Sedaj naenkrat govore o snovanju homogene radikalne vlade, ki bi jo podpirali radičevci. Kakor je videti, bi bili opozicijski poslanci po sedanjih porazih zadovoljni z vsako izpremembo položaja, samo da bi mogli iztisniti iz vlade samostojne demokrate, četudi za ceno popolnega razpada opozicijskega bloka. Smiselno vsakdanjih novih kombinacij, ki se pojavljajo v opozicijskih vrstah, postaja z vsakim dnem večja, ker vedno bolj odkrivajo zadrego opozicijskega in popolno neenotnost njihovih političnih naziranj. Da objavlja ljubljanski škofov list vsako še tako bedasto in neložljivo fantazijo, ki si jo izmislijo v redakciji blokaškega »Jut. lista«, smo že vajeni. Ti bratci sadijo, da je lažje in manj že nantano, ako se v družbi blamirajo.

+ Invalidski zakon. Opozicija si je izbrala za svoje obstrukcijsko orodje — invalidski zakon, s čemer je stopila v svoj demagogiji za stopnjo višje. Za oviranje rednega parlamentarnega dela se je na predvečerajšnji seji skupščine poslužila vprašanja, ki spada med najnujnejše in čegar rešitev ravno zato ni že izvršena, ker se je morala vlagati radi vednih parlamentarnih in vladnih kriz, povzročenih od sedanje opozicije. Treba je pač mnogo cinizma, da opozicija za svoje strankarske cilje izrablja ravno vprašanje badnih invalidov. Višek pa je dosegel pri tem včerajšnji »Slovenec«, ki trdi, da sta kriva največ dr. Zerjav in njegov predhodnik, ako invalidski vprašanje do danes še ni rešeno, ker sta to važno vprašanje postavila na dnevni red na tak način, da ga je lahko vsaka vlada izgrajvala. V »Slovincu« je sploh vedno vsega kriv dr. Zerjav in tudi ne pričakujemo, da bi škofov list drugače pisal. Ugotoviti pa je treba, da je podlaga načrtom invalidskega zakona ustvaril svoječasno prvi ravno dr. Zerjav in da klerikalci, ki so imeli tudi že ministra socialne politike v osebi Gostičarja, pri reševanju invalidskega vprašanja sploh nima nobenih zaslug. Ako bi bilo klerikalcem kaj za rešitev invalidske bede, bi že z Gostičarjem lahko izvedli invalidski zakon in bi že davno lahko omogočili, da bi bil ta zakon uveljavljen. Stori pa niso nič in so ponovno odbili v opoziciji prošnje prejšnjih vlad, naj omogočijo vsaj takoj parlamentarno delo, da se sprejme invalidski zakon, čegar uveljavljenje je krona vedno zahtevana. Izgovarjajo se, da je izdelala Davidovičeva vlada načrt tega zakona, ki ga pa ni mogla predložiti skupščini, ker je morala prej odstopiti. Res pa je, da je vlada v treh mesecih svojega obstoja sklicala komaj tri kratke parlamentarne seje zgolj formalnega značaja in da se njene izjave kraljevi želji ni požurila z izdelavo zakonskega načrta in njegovo predložitvijo skupščini. Danes hočejo opozicijski forsirati to vprašanje iz zgolj obstrukcijskih namenov, ko vedo, da hoče vlada Narodnega bloka izpolniti invalidom dano obljubo in predložiti parlamentu zakonski načrt v par dneh. Če so opozicijski

Binkoštna številka „Jutra“

izide v povečani nakladi in z bogato vsebino. Kakor velikončna bo tudi binkoštna številka „Jutra“

najugodnejša za inseriranje

Inserate sprejema oglasni oddelek „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ul. 4 do sobote, 29. t. m. opoldne, podružnica uprave v Mariboru (Barvarska ul. 2) sobote, 29. t. m. opoldne — Za kasnejše došle inserate uprava ne more prevzeti pa do petka zvečer — Za kasnejše došle inserate uprava ne more prevzeti nobene garancije da bodo objavljeni.

nalci lahko ovirali pet let rešitev invalidskega vprašanja, bi lahko počakali tudi še pet dni na njegovo predložitev. Narodni skupščini od sedanje vlade, tam bolj, ker se z vsakim zavlačevanjem skupščinskega dela zavlačuje tudi rešitev invalidskega vprašanja. S svojo neumno in zlobno obstrukcijo opozicijski poslanci sramujejo invalide in jim bodo ti zanj tudi malo hvaležni. Na tem tudi ne bodo ničesar izprmenile laži in obrekovanja, ki jih kopiči glasilo ljubljanskega škofa, ki je blagoslovil vojno, na račun dr. Zerjave in dr. Pivka. Opozicija je s svojim demagoškim nastopom v Narodni skupščini samo pokazala, da ji je več za demagoško varanje množic kakor za resno delo v prid invalidom, ki jih ima ogromno število na vesti ravno klerikalno avstrijskinstvo.

+ Kako sodi »Kmetijski list« o politiki gosp. Pucija. Glasilo parlamentarnega zastopstva SKS piše, da so tej stranki najbolj sorodni oni volilci, ki jih združuje Radičeva stranka, torej radičevski separatisti i republikanci. Pravi, da se Radičeva stranka bori za koristi kmetov, obrtnikov in delavcev, obenem pa proti gospodarskemu izkoriščanju in zapostavljanju prečanskih, posebej hrvatskih in slovenskih kmetov. Splošno znano pa je, da nima Radičeva stranka nobenega realnega gospodarskega in socialnega programa, da so bile njene zahteve doslej vedno le hrvatskega državnopravnega značaja in da se doslej sploh ni bavila z drugimi vprašanji, kar ravno dokazuje brezvestnost in demagoško radičevske politike. »Kmetijski list« prihaja na koncu utemeljevanja združitve z Radičevim strankom tega le zaključka: »Hrvatska seljaška stranka vodi ravno tak boj, kakor ga vodijo tudi mi in naša stranka ne bi bila prijatelj kmetu, obrtniku in delavcu, ako ne bi iskala najvišje zveze z imenovano hrvatsko, nam po programu in delu popolnoma podobno in sorodno stranko.« Torej se Pucelj istoveti z Radičevim. Dobro, da vemo. Močno dvomimo seveda, da bi slovenski kmet, obrtnik in delavec imeli kaj dobrega od prijateljstva, ki ga kažeza Pucelj in Radičev napram njim. Hrvatski zgledi nas uče ravno nasprotno! Dne 27. januarja je napisal bivši poslanec Ivan Mrmolja med drugim: »Ko smo bili svoj čas na vladi, mi je očital dr. Maček, podpredsednik Radičeve stranke, da je to težka napaka.« Odgovoril sem mu: »Mi smo podprli vlado za ceno svobodnega izvoza živine. Vsled tega dejstva vidite, kako so tu hrvatski selmi preplovnili italijanskih kupcev. Mi smo to storili torej v rešitev hrvatskega kmeta.« Dr. Maček mi je nato odgovoril: »Tem bolje bi bilo za nas; ako ni izvoza, bi mi meso ceneje jedli.« Dr. Maček je advokat. To so torej tudi okolnosti, vsled česar se Radič ni povpel dalje v vršitvi kmetijskega pokreta. On in njegova zagrebška gospoda izjavlja: »Mi nismo stanovska nego ljudsko-seljaška stranka«, torej to, kar naši klerikalci, katerim naj kmeti sledijo samo z glasovi oni pa, da vodijo prevaratsko politiko. Od Radiča in njegovih meščanskih sotrudnikov torej nima kmet pričakovati osamosvojitve! Tako je pisal »Kmetijski list« o Radiču koncem januarja. Koncem maja izjavila glasilo SKS, da sta Radičeva in Pucijeva stranka »po programu in delu podobni in sorodni stranki.« Na podlagi teh dveh kontradiktacij se more logično sklepati, da proglašja »Kmetijski list« politiko g. Pucija za ravno tako prevaratsko in kmetu škodljivo, kakor je po njegovi sodbi prevarantska ter protikmetna Radičeva politika. Nimamo povikoma reči, da »Kmetijski list« krivo sodi.

Iz demokratske stranke Gibanje SDS v mariborski oblasti

V četrtek 21. t. m. se je vršil občni zbor krajevne organizacije v Cankovi v Prekmurju. Za predsednika je bil izvoljen posestnik Janez Bagola, za podpredsednika župan Matija Kočar (Kakovec).

V nedeljo, 24. t. m. se je vršil v Murski Soboti nad pričakovanje dobro obiskan občni zbor srezke organizacije, na katerem je zastopalo 42 delegatov vseh 10 obstoječih krajevnih organizacij in tudi vse kraje, kjer organizacij trenutno še ni. Srezko organizacij iztreno je zastopal njen podpredsednik g. Cmekar iz Veržje. Po podanih poročilih je bil izvoljen za predsednika srezke organizacije g. notar Anton Kodar. O raznih gospodarskih in drugih vprašanjih srez se je razvila obširna razprava ter so bile sprejete primerne resolucije.

Istega dne se je vršil tudi občni zbor srezke organizacije v Konjicah, ki je jako dobro uspel. Tudi tu so bile sprejete razne resolucije in storjen je bil načrt za nadaljnjo izpolnitve organizacije v srezu.

V Sladkem vrhu, srez Maribor levi breg, pa se je vršilo zborovanje tamojne podružnice Samostojne strokovne delavske unije. Zborovanje je bilo posvečeno izključno delavskim razmeram v tovarni. Stori so bili primerni skleni.

V sredo, 27. t. m. se je vršil lepo obiskan občni zbor krajevne organizacije v Ormožu.

— V nedeljo, 7. junija bo občni zbor krajevne organizacije v Ivanjkih, občni zbor krajevne organizacije v Celju in ustanovitve krajevne organizacije v Lašterju pri Mariboru.

Dne 20. in 21. junija se vrši redna letna skupščina oblastne organizacije SDS, in sicer v soboto 20. junija ob 20. zborovanje delegatov, v nedeljo 21. junija popoldne pa oblastni strankni zbor. Vse p. n. krajevne organizacije in poverjenstva opozarjamo na to, da dobijo le dni okoliščine z natančnimi navodili.

Iz Trbovelj

t— Trboveljska občina je razpisala naspis stavbe dvonadstropne stanovanjske hiše za občinske nastavnice in sicer zidarstvo, tesarstvo, krovarstvo, kleparstvo, mizarstvo, ključarstvo, steklarstvo, pleskarstvo, slikarstvo in pečarsko delo. Načrti so razpisi loženi v občinski pisarni med uradnimi urami. Rok za ponudbo je do 15. junija.

Sovjetske železnice

Otovo bo naše čitatelje zanimalo, v kakem stanju se nahajajo danes železnice v sovjetski Rusiji. Znano je, da so bile pred vojno ruske železnice na precej visoki stopnji in da so se vedno bolj izpolnjevale. Ko so prišli boljševiki na krmilo, so proglasili, kakor marsikaj drugega, tudi železnice za splošno last, tako da se je vsakdo vozil zastopni, kamor se je hotel in kamor je bila volja. Ni čuda, da so začele železnice propadati. Tudi danes se se je razmere na sovjetskih železnicačah boljšaji, težko da se more danes reči, da je to prometno sredstvo v Rusiji na najboljši poti, da se v doglednem času zopet povzpne na predvojno višino in jo morda celo prekosl.

Dolžina vseh ruskih železnic je znašala dne 1. januarja 1914. 70.496 kilometrov. Bilo je 68.094 km glavnih in 2402 lokalnih železnic. Stare ruske železnice okremjele je zmanjšalo za 11.828 km in sicer za 10.661 km glavnih in 1165 lokalnih železnic. Ker pa se je leta 1914. več železniških prog gradilo, ki so bile za vojne dogotovljene na državne stroške in tudi z denarjem železniških družb, znaša danes skupna dolžina celokupnega železniškega omrežja, ki ga ima sovjetska Unija za promet na razpolago, 73.665 km, torej za 3369 več kot pred vojno.

Ko je sovjetska vlada prevzela ruske železnice po končani državljanski vojni, so bile proge v strašnem stanju. Vojna je imela za posledico uničenje velikega dela železnic na bojiščih, kakor sploh vseh industrijskih naprav. Zato je naloga obnova železnic na velike težkoče. Vlede tega so začela merodajna boljševiška oblastva z vsemi silami obnovljati železniško omrežje, ker je le na ta način moči misliti na obnovu industrije in hitro razvijanje živili.

Napori niso bili brez uspeha. V Rusiji računajo s tem, da bodo že letos popravljene vsi porušeni mostovi. Kar se je za svetovne in potni raznih železniških vseh okvarilo na brzojavnih, telefonskih in signalnih napravah, je že vseh popravljeno. Imena slabih progov, tračnic in sploh visoke stavbe bo še delj časa trajala. Transportne razmere v Rusiji seveda še dolgo ne morejo veljati kot povoljne, čeprav se število prevoznega materiala polagoma zvišuje.

Rusija je imela leta 1913. 20.320 lokomotiv, od teh 16.866 popolnoma porabnih, 10 let kasneje 20.190, porabnih pa je 9039. Iz teh števil se vidi, kako so ravnlali boljševiki s prevoznim parkom. Tovornih vozov je bilo leta 1913. na ruskih železnica 502.101 (porabnih 471.975), v proračunskem letu 1923-24 približno 433.000 (306.000). V najbolj žalostnem stanju so osebni vagoni. Leta 1913. jih je bilo 30.858 (29.313), lani pa 28.920 (11.667). Za popravilo in pomnožitev osebnih vagonov je v budžetu za leto 1924-25 postavljen razen vsot, predvidenih v proračunih poednih železnic, znesek 9 milijonov rubljev.

Kar se tiče železniških tarifov, je ostal za prevoznike oseb v veljavi predvojni sistem. Z uvedbo metrskega sistema so se morale izračunati kilometrske cene po odgovarjajočih vrstnih cenah, vsled česar so se tarife zvišale za 6,2 odstotka. Tovorni tarife so se znatno povečale. Leta 1913. je znašala povprečna prevozna tarifa blaga za točno in kilometra, preračunano na podlagi vrstnih tarifov, 1.203 kopejk, danes pa 1.49, kar pomenja povečanje za skoraj 24 odstotkov.

Obratni dohodki ruskih železnic so znašali v proračunskem letu 1923-24 okroglo 630 milijonov rubljev, torej po 8529 rubljev

Modni listi

za pomlad in poletje, z najnovjšimi kroji, za dame in gospe, so pravkar došli.

Dobe se v knjižarni Tiskovna Zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica številka 54 (nasproti glavni pošti).

Naši kraji in ljudje

Šesta obletnica bojev na Koroškem

Mežiška dolina praznuje te dni šestletnico ljutih osvobodilnih bojev, ki so ji po težkih žrtvah prinesli toliko zaželeno svobodo in ujedinjenje z materijo Jugoslavijo.

Tiho, neopaženo skoro gredo mimo nas te obletnice druga za drugo, obletnice junaške smrti številnih naših junakov, ki so v bojih za osvoboditev Korošane žrtvovali svoje mlado življenje in snivajo daleč od svojcev, razkropljeni in pozabljeni po naših pokopališčih. Šli so upi, ugasnili le idealizem, le spomini so ostali in žgoče rane ... Rož, Zilje, Gosposvetsko polje, Podjuna itd. ... V Dravogradu sniva v krogu svojih junakov tovarišev večni sanjalec poročnik Malgaj, ki ima največ zaslug, da tudi Mežiška dolina ni delila žalostne usode z njim.

Vse je prešlo, le grobovi so nam ostali in na te ne smemo nikdar pozabiti. Naj ne bodo zapuščeni sedaj, ko se je osvobodena narava odela z zelenjem in cvetjem.

Slava Triglavskega polka v Ljubljani.

V proslavo obletnice, ko je tedaj slovenski planinski polk, sedaj »Triglavski«, l. 1919. povodom naše ofenzive na Koroškem pri vasi Kotle potolkel sovražnika, se je vršila, kakor običajno vsako leto, tudi letos na dan 28. maja »slava« ljubljanskega, Triglavskega pešpolka. Dopoldne se je zbral celotni polk na obširnem dvorišču slavnostno z zelenjem in zastavicami okrašene vojašnice Kralja Petra. Kot domačin je v odsotnosti službeno zadržanega komandirja polkovnika Jeremiča sprejmal goste podpolkovnik Grošelj. Zbralo se je lepo število povablencev, zastopnikov oblasti in narodnih organizacij z vel. županom dr. Baltičem in generalom Živkovičem na čelu. Po staroslavskih, že tudi pri nas udomačenih verskih obredih in sečenju kolača je imel ppk. Grošelj nagovor na zbrani polk, kateremu je podelil pomen današnjega dne in orisal zgodovino koroških bojev. Ob zvokih dravske divizijske godbe je polk nato strumno defilirал pred poveljnikom in gosti, nakar je sledila običajna zakuska.

Lepo, zanimivo in poučno obnem je bilo v vojašnici dopoldne na »vojničkem veselju«. Kako vse drugače je življenje v naših vojašnicah kakor je bilo nekdaj v avstrijskih. Pozna se, da so vojašnice in isti meri vzgojevališča kakor priprava za vojaško izvežbanost. Vojski so vzorno deklamirali domoljubne pesmi, tekmovali v metanju ročnih granat, v resnih in šaljivih smeh, v streljanju, skrbeli za pristrčen smeh z raznimi šaljivimi točkami itd. Posebno živahno priznanje je žel oddelek, ki je brezhibno izvajal težke proste vaje s puškami. Da ni manjkalo kola, ki je združilo oficirje in redove, gospode in dame, je pač samoumevno. Povsod se je videlo pristrčno, prav rodbinsko razmerje, ki veže oficirje in moštvo in učinkuje tako blagodejno.

Take priride vplivajo bolj od vsake druge propagande. Kaj ne bi bilo mogoče, da bi bile dostopne čim širšim slojem. Umevno je, da mora biti število povablencev k dopoldanskemu snopodu omejeno, a popoldne naj se odpro vrata v vojašnice na široko, brez pogostitve seveda. Prišlo bo vseeno mnogo ljudi, ki se bodo radovali z »momci« in kdor bo videl to pristrčno življenje, ne bo več dostopen tendencioznim lažem, ki se še vedno širijo o življenju naših vojakov.

Slava celjskega pešpolka.

Celje, 28. maja. Slava celjskega pešpolka se je vršila danes na prav pristrčen in demokrati način. Ob 10. dopoldne je bilo na Glaziji katoliško in pravoslavno bogoslužje ob prisotnosti celokupne garnizije v vojniš čeladah, oficirskega zbora in številnega občinstva. Pravoslavni svečenik je izvršil blagoslovljenje in sečenje kolača, nakar je komandant polka g. polkovnik Naumović v lepo zasnovanem, temperamentnem govoru opisal značaj in pomen dneva. Ob 11. se je izvršilo defiliranje garnizije z godbo pred komandantom polka. Vojaštvo je odšlo v vojašnice, nakar je komandant sprejemal čestitke zastopnikov javnih oblasti, uradov in korporacij. Med drugimi so

bili prisotni župan dr. Hrašovec, vlad. svet. dr. Žužek, predsednik upravnega sodišča dr. Vertačnik, predsednik okrožnega sodišča dvor. svet. dr. Kotnik itd. V dnevniku se je vršila nato zakuska, katere so se udeležili častniki in večje število občinstva. Vojaštvo je imelo opoldne obed na Glaziji, častniški zbor pa ob 13. v vojašnici kralja Petra.

Ob 15. uri so se pričele lahkoatletske vaje vojakov (metanje kroglice z mesta, tek na 3 km, skakanje v višino, tek na 100 m in skakanje v daljavo). Nato so vojaki strumno izvajali sokolske proste vaje. Po razdelitvi nagrad vojakom-tekmovalcem se je ob 17. uri pričela nogometna tekma med S. K. futbolista 39. pp. in S. K. Celje, ki je končala z zmago S. K. Celje v razmerju 3 : 2.

Ob 21. se je začela zabava v veliki dvorani Celjskega doma, izvajale so se koncertne točke vojaške godbe iz Maribora, lepe deklamacije vojakov, kot zadnjo točko oficijelnega dela pa so vojaki uprizorili Odavičovo dramsko epizodo »Hej Slovani!« Navzoče občinstvo ni štedilo z zaslužnimi aplavzi. Pozneje se je razvil ples in prosta zabava, ki je potekla v nepristranem in prav animiranem razpoloženju.

Tržaška »Prosveta«

Težko je postalo življenje Slovencev v Juljski Krajini, odkar so ubile okupacijske razmere vsako možnost javnega prosvetnega delovanja naših rojakov. Mnogo društev je bilo razpuščenih, knjižnice so med vojno propadle, ljudem je pošlo veselje do dela. Volja je umirala. V novejšem času je nastopila na mrtvilo reakcija in obliki strumne organizacije prosvetnih in sportskih društev.

»Prosveta« je sedaj prosvetna centrala primorskih Slovencev in dela v Trstu in okolici, v Istri, na Goriškem, na Notranjskem in na Krasu. Slovenska društva, ki so ostala brez prave orijentacije po tolikih udarcih, so se naposled morala okleniti matice, ki jim bo dajala pobudo za smoteno delo. To oporo so dobila v »Prosveti«.

Pred kratkim se je vršil »Prosvetin« občni zbor, katerega so se udeležili odposlanci vseh krajev primorskih Slovencev. Zborovanje je bilo v prostorih »Delavskega konsumnega društva« pri sv. Jakobu v Trstu, ki predstavlja danes naimonejšo prosvetno postojanko tržaških Slovencev. Predsednik dr. Just Pertot je kmalu po otvoritvi zbora podelil besedo poročevalcu prof. dr. Cermelj, ki je očrtal delovanje »Prosvete« takole:

»Prosveta« je imela v preložen poslovnem letu nešteto predavanj gospodarskega značaja. Predavalo pa se je tudi o drugih vprašanjih, zlasti o zdravstvu in organizaciji. Najboljše so se obnesla predavanja o zavarovanju goveje živine, ker so najbolj odgovarjale življenjskim potrebam domačega ljudstva.

»Prosveta« je priredila v zvezi s tržaško »Glasbeno Matiko« tudi večtedenski tečaj za pevovodje. Tečaj se je udeležilo 27 bodočih pevovodj. Poučevalo je na tečaj 7 učnih moči naslednje predmete: klavir, petje, društveno delovanje in slšno kar spada v okvir vsakega pevskega društva. »Prosveta« je dalje preskrbel 23 učencem brezplačen pouk v glasi. Tečaj za pevovodje se o prvi prilikočnosti ponovi.

Društvena knjižnica se je v preložen letu pomnožila za lepo število knjig in šteje sedaj nad 4 tisoč zvezkov. Knjige se pridno izposodujejo. Na žalost pa je imela »Prosveta« radi clerikalnih spletk ta uspeh, da je v zadnjem letu svojega obstoja izgubila dve včlanjeni organizaciji, pevsko društvo »Planina« v Planini in »Stanjel« v Stanjelu. Število včlanih društev pa se je drugače zelo pomnožilo, in to je

pač najlepši dokaz, da je »Prosveta« na pravi poti.

Končno so bile volitve novega društvenega odbora. Za predsednika je bil izvoljen dr. Just Pertot, za odbornike pa: dr. Boris Furlan (podpredsednik), dr. Povh, Albert Koruza, dr. Fran Tončič, dr. Lavo Cermelj, Ante Iveša, Ivan Pečar, dr. Ivo Pertot; za namestnika: Milan Vitez, Karol Zabrič, Kazimir Zmak; za preglednike: Jos. Bratož, dr. F. Mikuletič in Hinko Pertot.

»Prosveta« je v Juljski Krajini edina centrala društev, ki ne opredeljuje svojih političnih smernic, zato bi se moralo okoli nje zbrati vse organizacije, ki jim je res na tem, da pospešujejo prosvetne tendence med primorskimi Slovenci; kajti kakor že nikoli, se danes potrjuje stara resnica, da je narod brez smotrene prosvete in naobrazbe izročen temni usodi skorajšnjega pogina.

Obleke za dame

Krep à Din 375—
Etamin à Din 280—
Svileno à Din 480—

Poglejte si brezobvezno!

P. Magdič, Ljubljana.

Žalostna kronika

Goljufije, tatvine, roparski napadi in samomori.

Ljubljana, 28. maja. Pred par dnevi je bil aretiran v Ljubljani 24letni Miljutin Cvetko, možni uradnik pri zastopništvu italijanske lesne tvrdke »Fratelli Ghiron«, ki ima svoje prostore v Slomškovi ulici št. 14, kjer stanuje tudi zastopnik g. Mario Buda. Ker sta se s šefom sprla radi provizij in je fant potreboval denar, je šel prejšnji teden, ko ni bilo še doma, v biro, pobral tam s pisalne mize dva prazna čeka in izpolnil enega na 7000 in drugega na 1500 Din. Nato je vlomil še v Budino spalnico in mu ukradel iz omare zlat prstan z briljantom, več srebrnega kovanega denarja in še nekaj drugih stvari v skupni vrednosti 3000 Din. Fant se je nato odpeljal na Rakek, tam čke vnovil pri podružnici Trgovske banke, in potem naprej v Zagreb, da se pozabava. ... V Zagrebu je zbral okrog sebe večjo družbo mladih ljudi, se vozil z izvoščijem in posejal nočne lokale, kjer je plačeval, da je teklo od miz. Del noči je prebil seveda v družbi nočnih ptic, ki so ga kmalu osušile. Ko je čutil, da mu manjkuje denarja, se je vrnil v Ljubljano, prišel k svoji ljubici in jo prosil za prenočišče. Uboga šivilja, stanujoča na Miklošičevi cesti, ga mu je tudi dala, zjutraj pa je prišel na stanovanje detektiv in fanta odvedel. Bili so pretresljivi prizori, kajti dekle ga je imelo rado in ji je lahko mislil fant že tekom časa izvalil okoli 15.000 Din gotovine.

Roparski napad na Orlah

Ko je družina Mlakarjevih na Orlah pri Ljubljani v ponedeljek zvečer že spala, so naenkrat začeli domači v podstrešju ropot. Sprva niso vedeli, kaj bi to bilo; zato so se kmalu pomirili. Nedolgo za tem pa so se odprla sobna vrata v pritličju, in iz veže je stopil v sobo neznan moški in v trdih besedah zahteval denar. Ker se mu je gospodar upiral, je ropar odvrnil, da je oborožen, nakar je priskočil k postelji in se lotil gospodarja dejansko. Udaril ga je s trdim predmetom z vso silo po čelu in zamahnil tudi v drugič.

KINO TIVOLI Telef. 103

Danes v petek 29. maja

Peter Veliki

Velika ruska zgodovinska drama v glavnih vlogah sloviti igralci: Emil Janjngs, — Bernhard Goetcke, — Dagny Servaes — Aleksandra Sorina.

Predstave ob 1/25, 7, 1/29. V nedeljo in praznik ob 1/21, 3, 1/25, 6, 1/28. In 9. uri.

Na krik gospodinje je prihitel njen brat in z združenimi močmi so se lotili nevarnega razbojnika, o katerem niso vedeli, kdo bi bil. Premoči se lo-pov ni mogel več upirati, vendar pa se mu je posrečilo v temi ubežati in se rešiti na prosto. O nočnem napadu je bila nato še tekom noči obveščena orožniška postaja v Škofljici in prišel je lov za napadalcem. Ta je brzokone pobegnil v gozd nad hišo in ga niso mogli izslediti. Ljudje in napadenci praviijo, da je bil to brzokone neki domačin, kateremu so razmere znane, ki pa vendar že dalje časa ne živi v vasi.

Samomor vdove na Kongresnem trgu

Danes, okrog pol 9. zjutraj, je prihitela služkinja pri vdovi dvor. svetnika Mimi Schaschel, Pepca Primc, k stražniku na Kongresnem trgu ter zasopljena in v joku pripovedovala, da se je njena gospodinja obesila. Stražnik je takoj hitel v stanovanje, Gledališka Stoba št. 1., poleg kina Matiča in res našel 67letno Schaschlovo obešeno na odrezek blaga, ki ga je pritrčila na križ okna. Starka je stala(!) z desno nogo na tleh, z levo pa se je opirala s kolenom na stol, bila je že mrtva. Na lice mesta sta takoj prispele policijski zdravnik dr. Avramović in dežurni uradnik dr. Fakin. Samomorilka je bila prepeljana po zdravniškem ogledu v mrtvašnico k sv. Krištofu. Ker nima v Ljubljani nikakega sorodnika je postavil dr. Fakin stanovanje, ki sestoji iz 6 opremljenih sob pod policijsko nadzorstvo, dokler ne pridejo v Ljubljano pokojničin brat, dvorni svetnik Viktor Pessiak z Dunaja in njen pastorek Feliks Schaschel iz Gradca.

Starka je pustila na nočni omarici pismo, v katerem pravi, da gre v smrt radi poviška najemnine, katere baje ni mogla plačevati. Istotako so našli na mizi tudi daljše pismo, adresirano na Anko Potočnik, Zagreb, Gunduličeva ulica. V pismu toži, da se čuti osamljeno, da bi rada k njej, da hoče prodati pohištvo itd., ker je vsa iz sebe radi poviška. Omenja tudi, da jo včasih obide misel, da bi skočila skozi okno. Potočnikova bo brzokone njena sorodnica.

Tragična smrt Francoza na Bledu

V sredo zvečer se je ustretil na blejskem otoku v očividni duševni zmedenosti znani ljubljanski veletržec in komercialni svetnik francoskega zun. ministrstva g. Emile Malhape.

Se v nedeljo je g. Malhape v najboljšem razpoloženju se udeležil prijateljskega izleta, nakar je v ponedeljek zjutraj prišel v svojo poslovalnico opravljati korespondenco. Zapustil je pisarno s sporočilom, da gre oddat neki poslovni brzojav za Pariz. A mesto tega je odšel po svoj avtomobil ter se odpeljal, kakor je sedaj doznano, najpreje v Jesenice, od tam pa na Bled. Prenočil je v hotelu Jekler, kjer je postavil svoj avto v garažo. Zvečer se je še priateljsko razgovarjal s hotelirjem, plačal je svoj račun ter naznanil, da drugi dan odide, toda da se kmalu vrne. V torek zjutraj je g. Malhape zapustil hotel in vsi so bili mnenja, da je odnovoval z avtomobilom. Medtem je g. Malhape pustil avto v garaži, najel čoln ter se sam odveslal na otok. Tam se je nastanil v mali gostilni. Ljudem se je obnašanje elegantnega starejšega gospoda zdelo čudno, a brigali se niso mnogo, kaj mu more biti. Opazovali so ga, kako je neprenehoma hodil v cerkev, kjer je molil in plakal. Tako je šlo v torek in sredo vese dan. V sredo proti šteti zvečer se je neznan gost napotil v gozdiček pod cerkvico. Tam je naenkrat počil strel. Ljudje so našli g. Malhapa s prestreljenimi senci mrtvega ter hiteli obvestiti orožništvo.

Pokojni je pustil v gostilni svojo aktovko z dopisi na francoski konzulat, katerega komercialni konzulent je bil.

Opozorilo! Opozorilo!

Ne hodite na Dunaj!

Pojdite v kino »Ljubljanski dvor« in videli bode še danes zadnjikrat

Dunajski Prater

in krasno »pratersko ljubavno tragedijo v več-filmu

Roman Dunajčanke (Pratertraum)

Danes zadnjikrat!

Predstave ob 4., 6., 8. in 9.

Včeraj zjutraj je dospel na Bled francoski konzul g. de Flache, ki je prevzel pokojnikova sporočila ter odredil potrebno glede prevoza trupla v Ljubljano.

Ljubljanski prijatelji so nepričakovano odsotnost g. Malhapa kmalu opazili ter so se že v torek obrnili na policijo in tudi privatno so poizvedovali m. dr. tudi na Bledu. V hotelu so dobili odgovor, da je g. Malhape v torek zjutraj odšel in od tam je bila vsaka sled kakor izbrisana.

Po vseh okolištinah je jasno, da je g. Malhape izvršil svoje dejanje v popolni duševni zmedenosti.

Pokojni je bil notomec stare francoske rodbine. Rojen l. 1871. v Oslo se je zgodaj odlikoval kot komercialni strokovnjak. Dolgo vrsto let je preživel v Rusiji, kjer je bil glavni komercialni ravnatelj svetovno znane francoske manufakturne tvornice »Zundell«, prepotoval je vso ogromno rusko državo, bil je na Kavkazu in v Sibiriji, deloval je tudi na Kitajskem.

Ko je izbruhnila svetovna vojna, se je prostovoljno javil v vojaške in 43 letni prostovoljec se je hrabro boril ob Sommi in v Verdunu. Že za časa njegovega bivanja v Rusiji ga je francoska vlada imenovala za svetnika zunanjeja ministrstva v zadevah zunanje trgovine. Po ustanovitvi Jugoslavije je prevzel nalogo, da deluje v naši državi za gospodarsko zblizanje med Francijo in kraljevino SHS.

Naselil se je v Ljubljani, kjer je ustanovil tudi znano parfumerijsko veletržko Malhape & Cie, ter je bil tudi zastopnik raznih francoskih veleindustri. Z njeno je conseller Malhape sodeloval pri vseh javnih gospodarskih prireditvah ter si je stekel velik ugled.

Ljubezniv in dober, pravi prototip finega Francoza je pokojni užival pri vseh, ki so ga poznali, splošne simpatije, on sam pa je tudi bil iz srca vdan naši lepi domovini, ki jo je ljubil kakor svojo drugo očetnjavo. Njegova zadnja želja je bila, da se njegovo truplo prepelje v Ljubljano ter tu pokoplje.

V Parizu zapuša g. Malhape soprogo in odraslega sina.

Bodi blagemu možu slovenska zemlja lahka!

Predzadnja justifikacija v Ljubljani

O predzadnji justifikaciji v Ljubljani nam poroča očividec:

Izvršena je bila nad nekim vojakom, ki je ustretil predstavljenega narodnika. Obesjen je bil spomlad l. 1873. nekako na prostoru, kjer je danes državno vzgojevališče (prisilna delavnica). Prostor, kjer je stal drog, za obešenca, je ležal nižje od prostora gledalcev. Odvažali so namreč na tem prostoru pesek in je tako nastala precejšnja kotlina, na koje pobočju je stalo natlačeno polno gledalcev. Delikvent ni bil madžarski vojak, ampak je le služil pri takozvanih »špičarijah«. Obesjen je bil v vojaško uniformo, vendar so mu potrgali rumene okraske na hlačah in bluzi. Rabelj in pomočnik sta bila civilista. Delikventa so zvezali spodaj za noge in ga pritrdili stoječega k tlom. Rabelj mu je položil zanjko okrog vratu in ga potegnili kvišku, tako da je stal napet med zemljo in nebom, pri tem mu hitro zlomil tilnik, pomočnik pa se mu je obesil na rami. Po justifikaciji je visel še celo uro. Dobro se spominjam, kako so mu bajejverne ženske preštevale žeblje na petah in podplatih in potem dotično število stavile v loteriji. Tudi za obešenečev vrv je bil precejšen boj in sem si jo tudi jaz košček priboril s tem, da sem jo neki ženski strgal iz rok in zbežal. Bil sem takrat 14 let star. Moji tovariši sošolci so skrbno prežali na to vrv, ker so vedeli, da je hram nim kot talisman. Dolgo sem jo skrivl, neko noč pa mi je izginila in z njo žepni robec, v katerem sem jo imel zavezano. Tako je obešenečeva vrv našla tzu, meni pa odnesla srečo, kajti »trdnost« sem uveren, da bi z njo dosegel čast višjega poštnega ravnatelja, tako sem pa samo višji poštar in še to v pokoj.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji:

Ljubljanska drama

Petek, 29.: »Pohujšanje v dolini šentflorjanskij. C.

Sobota, 30.: »Lisistrata« D.

Nedelja, 31.: »Vdova Rošlinka«. Izv.

Ljubljanska opera

Petek, 29.: »Brivec Bagdaski«. Premijera.

Sobota, 30.: »Zaprt.«

Nedelja, 31.: »Brivec Bagdaski«. Izv.

Ponedeljek, 1.: »V vodnjaku«. »Cvetice male Ides«. Izv.

Mariborsko gledališče

Petek, 29.: Zaprt.

Sobota, 30.: »Hamlet«. D. (Kuponi.) Zadnjič.

Cerkvenj koncert v frančiškanski cerkvi

v Ljubljani se vrši v četrtek 4. junija ob 8. zvečer in sicer se ponovi sloveči oratorij

»Blagrij«, katerega je izvajala Glasbena Matica z največjim uspehom v ponedeljek, dne 18. t. m. Vse ljubitelje resne umetniške glasbe opozarjamo na ta cerkveni koncert. Vstopnice po znižanih cenah v Matici knjižarni.

Konec oslejške opere in operete. Te dni se je mudil v Beogradu ravnatelj oslejške opere ter je prošil za subvencijo, ki bi omogočila nadaljni obstoj opernega in operetnega gledališča v Osijeku. Vlada je izjavila, da oslejško gledališče ne more več računati na to podporo. Radi tega bo z zaključkom letošnje gledališke sezone odpuščeno vse osobe za opero in opereto.

Nered v upravi beograjskega Narodnega gledališča. Kakor poročajo listi iz prestolice, je odkrila preiskava v upravi beograjskega Narodnega gledališča velik nered, ki bo imel za posledico odstavitev sedanjega provizoričnega beograjskega vodstva. Gledališče je baje oškodovano v denarnem oziru za višoke vsote, katere je trošil provizori-

ni upravnik brez čuta odgovornosti. Kakor smo že poročali, bo začasno postavljen na mesto sedanjega provizoričnega upravitelja kakšen višji uradnik iz prosvetnega ministrstva, ki ostane na tem mestu tako dolgo, da se razmere razčistijo in uredi.

Nova slikarska razstava v Beogradu. Beograjsko društvo ljubiteljev lepih umetnosti »Cvijeta Zuzorić« pripravlja novo slikarsko razstavo. Topot razstavi Veljko Stanojevič v Krsmanovičevi hiši na Terazjah okoli 80 svojih del, večinoma pejzažov.

Repertoar beograjskega gledališča obsega te dni naslednje opere in drame: Puceljčev »Tosco« z go Rogovsko v naslovu, vlogi, Cormosovo tragedijo »Sirotića«, Čajkovskega opero »Onegin«, Benaventovo komedijo »Roka roko univa«, Vojnovičevo dramo »Smrt majke Jukovičev«, tri aktovke Pecije Petrovića, Nicodimjevo komedijo »Zora, dan, noč« in Verdijevo »Aido«.

Gostovanje g. Ide Pregarčeve v Beogradu. V petek dne 29. maja nastopi v beograjskem Narodnem gledališču g. Ida Pregarčeva, znana dramska umetnica, ki je sedaj stalna članica splitskega gledališča ter je bila poprej angažirana v Ljubljani in Tr-

stu. Ga. Pregarčeva bo gostovala v Bernsteinovih dramih »Tat«. Baje gostuje na angazma.

Letna skupščina »Društva hrvatskih književnikov« se bo vršila dne 8. junija v Zagrebu in bo pretresala vsa važna vprašanja, ki zanimajo danes hrvatske pisatelje. Če se bo na tem zborovanju razpravljalo tudi o »Savremeniku«, še ni gotovo.

Pedesetletnica varadžinske pevskega društva »Vila«. Dne 31. maja in 1. junija proslavi pevsko društvo »Vila« v Varaždinu pedesetletnico svojega obstoja. »Vila« je najstarejše hrvatsko pevsko društvo v Varaždinu. Bilo je ustanovljeno v času, ko je bil Varaždin še popolnoma okužen od nemške duha. Delovanje »Vile« v zadnjih petdesetih letih je bilo zelo mnogovrstno. Obenem s pesmijo je propagiralo društvo širjenje materinščine. »Vila« prireja sedaj tudi koncerte. Njena pedesetletnica se bo vršila pod pokroviteljstvom zagrebskega nadškofa dr. Bauerja.

Niško gledališče v Vrnjcih. Narodno gledališče v Nišu je zaključilo letošnjo sezono, ter se poda dne 31. maja na enomesečno gostovanje v Vrnjačko Banjo. Lani je gosto-

valo v Vrnjcih Narodno gledališče iz Skoplja, ki je hotelo ponoviti gostovanje tudi letos. Prosvetno ministrstvo pa je odbilo njegovo prošnjo, ter odločilo, da se prepusti Vrnjačka Banja topot igralcem iz Niša.

Odhod gdč. Rozumove iz Ljubljane. Kakor nam poročajo je članica naše opere gdč. Rozumova sprejela angažman na češki operi v Brnu, kjer je nedavno gostovala ter dosegla zlasti v Rusalki velik uspeh. Oddišno mlado pevko, ki je brzo postala ljubimec naše publike, bo ljubljanska opera težko pogrešala.

Mestno gledališče v Celju. Gostovanje članov Narodnega gledališča v Mariboru z Verdijevo »Traviato« je napolnilo v torek dne 26. t. m. celjsko gledališče do zadnjega kotička. Opera, ki jo je režiral in dirigiral ravnatelj moriborske opere g. A. Mitrovic je v splošnem dobro uspeła. O delu samem pisati bi bilo po tolikih razpravah in recenzijah odveč. Delo je bilo skrbno našudirano in režirano; tudi orkester je razen malih izjem v pp in ff zadovoljil. Gdč. Vladimirova kot Violetta se je v svojo vlogo srečno užitela. Njen sopran zveni melko in simpatično. Višinska crescendo in nekaj an-

Domače vesti

* **Novi angleški poslanik v Beogradu.** Novi angleški poslanik na našem dvoru, g. Kennard, je včeraj popoldne v svečani avdijenci izročil kralju svoje akreditivne listine.

* **Odlikovanje poljskih prosvetnih delavcev.** Za zasluge, ki so si jih pridobili za širjenje in učvrščenje kulturnih stikov med našim in poljskim narodom, so bili odlikovani z redom sv. Save 3. stopnje: dr. Stanislaw Lenciewicz, profesor geografije na varšavski univerzi; Aleksander Medynski, direktor ženske gimnazije v Lwovu; Bronislaw Laskowicki, urednik dnevnika «Wieki Nowy» v Lwovu; z redom sv. Save 4. stopnje: dr. Juliusz Zaleski, profesor ženske gimnazije v Lwovu; Zygmunt Wasilowski, urednik «Gazety Warszawskiej»; Czeslaw Raginski, šolski nadzornik v Lodzu; z redom sv. Save 5. stopnje: Helena Lakowska, profesorica v Lwovu; Walerja Sobanowska, profesorica v Lwovu; Olga Howrenkova, profesorica v Lwovu; ter Maria Markiewiczowa, profesorica v Lwovu.

* **Izlet hrvatskih planincev v Slovenijo.** Hrvatski planinci prirede ob binkoštnih praznikih izlet v Slovenijo. En oddelek obišče Karavanke (Stol in Golico), drugi oddelek pa Pohorje.

* **Ambulanca na beograjski univerzi.** Na beograjski univerzi je bila te dni odprta univerzitetna ambulanca, ki bo vršila brezplačen pregled bolnih dijakov.

* **Nov notar v Ribnici.** V Ribnici je od dne 15. t. m. v hiši Jožeta Podboja pisarno notar dr. Ludvik Grobelnik.

* **Automatska telefonska centrala v Ljubljani.** Kakor doznavajo beograjsko «Vreme», je minister pošte in telegrafije odredil, da se meseca avgusta izvrši montaža nove avtomatske telefonske centrala v Ljubljani. Centrala je določena za 3000 naročnikov. Naročeni so tudi novi telefonski kablji, ki jih v Nemčiji prevzame inž. Osana, pomočnik direktorja pošte in telegrafije v Ljubljani.

* **Pedestaltinica ustanika I. 1875.** «Zveza dobrovoljcev kraljevine Srbije» v Beogradu proslavi v dne 19. do 22. junija petdesetletnico ustanika I. 1875. Pokroviteljstvo proslave je prevzel kralj Aleksandar. Izvoljen je bil pripravljavilni odbor, kateremu načeljuje divizijski general Vučković.

* **Oddane kolodvorske restavracije.** Kakor nam poročajo iz Beograda je minister sagraščanja odobrili, da se na podlagi izvršene licitacije oddajo v najem kolodvorske restavracije o. b. n. v Novem mestu g. M. Kosirjevi, v Velenju Edmondu Raku v Raketu Al. Klemenčiču in na Grobelnu Franu Vugi.

* **Hilmen. Poročili se je g. Anton Miklavčič, učitelj v Borovnici, z gđ. Fani Drašlerjevo, hčerko restavracije in predsednika kraljeve organizacije JDS istotam. Bilo srečno!**

* **50 letnica poroke** je obhajal v ponedeljek dne 25. t. m. v Petrovčah pri Celju nadučitelj v p. g. Peter Wudler s soprogo. Odlična jubilarita naše iskrene čestitke!

* **Smrtna kosa.** V sredo je umrl v Ljubljani g. Anton Tiran, železniški uradnik v pok. Po dolgi bolezni iz skrbnega očeta in blago dušo smrt rešila težkega trpljenja. Pogreb bo danes, ob 15. uri. — Dne 27. t. m. je preminula v Krakovski ulici št. 11 gospa Iva Slanovc, roj. Justin, soproga poduradnika juž. žel. v pok. Žalni sprevod se bo vršil danes, ob 4. popoldne. Blag jima spomin, žalostnim našo sožalje!

* **Policijska ura v ljubljanski mariborski oblasti.** Uradni list razglasa odredbo velikih županov ljubljanske in mariborske oblasti o policijski uri. Kot policijska ura se določa: v mestih Ljubljani in Mariboru za gostilne 24. ura, za kavarne 1. ura; v zdraviliščih Bledu, Rogški Slatini in Dobri na med sezijo, t. j. od dne 1. junija do dne 30. septembra za gostilne 24. ura, za kavarne 1. ura, izven sezijske, t. j. od dne 1. oktobra do dne 31. maja, veljajo za te kraje določila točke 4.), v krajih, kjer so sedeži sreskih poglavarjev, za gostilne 23. ura, za kavarne 24. ura; za vse druge kraje: a) poleti, t. j. od dne 1. aprila do dne 30. septembra za gostilne in kavarne 23. ura, b) pozimi, t. j. od dne 1. oktobra do dne 31. marca za gostilne 22. ura, za kavarne 23. ura. Gostilne in kavarne se ne smejo odpirati poleti pred 5. uro, pozimi pa ne pred 6. uro. Točilnice (vino-točlj., vstevši vinotoče pod vejo), ki ne spadajo v kategorijo rednih gostiln, zapirajo in odpirajo svoje obrate ob času, ki velja za druge trgovske lokale. Za posamezne

izjemne prilike dovoljujejo podaljšavo policijske ure policijska oblastva I. stopnje. Železniške restavracije smejo biti odprte v krajih, kjer ni dovoljena kesnejša policijska ura, čez policijsko uro do odhoda zadnjega železniškega vlaka pred polnočjo. V gostilnah s pravico prenočevanja tujcev se smejo sprejemati potniki tudi po policijski uri.

* **Razpis učiteljskih mest v mariborski oblasti.** Opozorjamo učiteljsko na razpis učiteljskih mest na meščanskih in osnovnih šolah v vsej mariborski oblasti, ki je razglašen v 47. številki Uradnega lista dne 27. maja. Prošnje s pristojbino je vložiti pri pristojnem šolskem upravitelju do 15. junija. Opozorjamo, da so skoro brezpredmetne kompetence v kraje, kjer ni stanovanj na razpolago, zlasti v mesta. So posamezni učitelji, ki so bili že pred dvema letoma imenovani, pa še danes nimajo stanovanja. Oni, ki so prideleni drugim šolam, naj se potem kompetence pobirajo za stalna službena mesta, ker se morajo sicer vrniti na svoje staro mesto ali pa jih celo izgubijo. Roka za vlaganje naj se vsako strogo drži, ker se v nobenem slučaju ne bodo delale izjeme.

* **Direkcija drž. železnice v Ljubljani.** Pišejo nam: Kakor je razvidno iz voznega reda, ki stopi v veljavo s 5. junijem, ni bila upoštevana želja potnikov proge Čakovce-Pragersko glede postanka brzovlaka na Postaji Pragersko. Popoldanski brzovlak Maribor-Ljubljana nima na Pragerskem postanka, sreča pa osebni vlak, ki prihaja iz Ptuja, na progi Pragersko-Maribor. Premnožim potnikom bi bila zveza na brzovlak zelo dobrodošla, ker prispeje še v ugodnem času v Ljubljano, česar pri uporabi osebnega vlaka ni. Ako že ni mogoče doseči, da bi se ustavil popoldanski brzovlak na Pragerskem, se naj preloži prihod ptujskega osebnega vlaka v Maribor za 15 minut prej, in potujočemu občinstvu bo zelo ustrezno. Prosim!

* **Inozemski krošnjariji.** Iz trgovskih krogov dobivamo ponovno pritožbe nad nerešno konkurenco, ki jo delajo našim trgovcem agenti raznih inozemskih firm, ki prinesejo kakor krošnjariji razno blago kar seboj in ga na drobno prodajajo. Ti ljudje se navadno znajo izogniti visokim davkom, ki jih morajo plačevati domači trgovci, mnogokrat pa tudi carini, zato ni čudno, da lahko dajejo blago večkrat za kak dinar ceneje, kakor je v domačih trgovinah. Ravno te dni se baje mudi v Ljubljani zopet tak zastopnik dunajske firme, ki ponuja perilo. Menimo, da bi bila dolžnost obrtne oblasti, da se za take slučaje zanima in poskrbi vsaj to, da bodo morali plačevati ti inozemski krošnjariji iste davke kakor domači trgovci. O kričečem slučaju nam poročajo tudi iz Maribora, kjer je neki Dunajčan ponujal patentirane zavorovalke za zapahne na vratih proti vlogu, ki se v Mariboru tako širijo. Zahteval je za komad 50 Din. Prav iste zavorovalke pa ima v zalogi tudi mariborska narodna trgovina Pintar & Lenard po ceni — 20 Din! — Dunajčan je torej lahko koverne Mariborčane opeharil pri vsakem komadu za 30 Din.

* **31 km v dve in pol uri.** Avguštin Dremelj, posestnik v Dragi pri Stični, je stavil s tamošnjim županom g. Erjavcem, da pride peš v dve in pol uri iz domače vasi v Ljubljano, kar znaša približno 31 km. Svojo izredno vztrajnost v hitri hoji in teku je dokazal včeraj jutraj. Točno ob 4. jutraj je krenil na pot proti Ljubljani. Spremljal ga je sprva njegov nasprotnik na kolesu, ki pa ga je g. Dremelj, bos in v maji kmalu pustil za seboj. Pot ga je vodila najprej po deželni cesti skozi Grosuplje, pri Smarju po stari cesti pri starih križih, zopet na deželno cesto skozi Škofljo in Lavrico do mitnice ob Karlovškem mostu, kjer je posebnega komisija dognala, da je rabil g. Dremelj za celo pot 2 uri in 28 minut, torej dve minuti manj kakor je bilo potreba. — Stavo v znesku 450 dinarjev si je torej prav pošteno zaslužil. Povprečno je prehodil 12.500 metrov na uro, kar je za netreniranega 29 let starega in poročenega kmetovalca vsekakor izreden doždeček. Za časa vojaškega službovanja je že enkrat obrnil nase pozornost vsega častniškega zbora, ko je prišel od ljubljanske topničarske vojašnice na Vrhniko (okoli 21 km v polgredi uri) in je dobil za to nagrado 400 zlatih kron.

Za nakup

OBLEKE

Vam nudi najcenejši vir
JOS. ROJINA,
Ljubljana

* **Za vero, dom, cesarja,** se blišči napis na pročelju osnovne šole v Vodichah nad Ljubljano in ni ga čimilita, ki bi ta napis spravil v sklad z že nad šest let obstoječo Jugoslavijo. V koliko je to krivda kraljevega šolskega sveta mi kot tujcu ni znano, poizvedel sem, pa med potjo, da načeljuje kr. šol. svetu vodski župnik, in pa šolski upravitelj, kateremu je cerkveno petje bolj pri srcu, kakor pa napisi na osnovnih šolah kraljevine.

* **Orjuna v mariborski oblasti.** Vse brate marib. oblasti pozivam zadnjič na mnogobrojno udeležbo k ugrasa. Organizacije izplačajo prihranke! Odhod iz Maribora v soboto ob 10. Pričakujem dostojnega, strunnega in discipliniranega nastopa! — Vlastni predsednik.

* **Preporodaši!** Vsak Preporodaš naj se zaveda svoje dolžnosti in naj se udeleži prireditve župe S. J. S. U. o binkoštnih v Ljubljani. V soboto 30. t. m. ob 17. uri se poklonimo na pokopališču našemu vzorniku Endlicherju. Zvečer ob 20. se vrši v Zvezdi: pozdravni večer: v nedeljo na se vrši dopol-

! Striček !

Dragi striček, dobro, da si nam prinesel «MIRIM» čokolado, in še celo mlečno! Jako dobra je in izdatna. Mama pravi, da odkar kupujemo Mirim čokolado in Mirim kakao smo vsi vedno zdravi, debeli in veseli.

dne in popoldne v dvorani arene Narodnega doma zborovanje župe, katerega se udeležite vsi — Odbor.

* **«Stanovanjski zakon, jeza in zavist».** Pod tem naslovom priobčuje «Slovenec» beležko, v kateri se hudi, da je «Jutro» priobčilo poročilo o zborovanju stanovanjskih najemnikov v Celju, kjer se je ugotovilo, da je priobčilo «Slovenec» netočen prevod novega stanovanjskega zakona, ki je tako pomanjkljiv, da v posameznih važnih členih pove našim potnikom, da določa zakon. «Slovenec» sicer priznava, da od njega priobčeni stanovanjski zakon «nikdar ne bo služil uradom kot uradno besedilo». S tem je hotel «Slovenec» menda povedati, da je njegov zakon od muh, na katerega se ne niti ne more in ne sme zanašati. Baš to so ugotovili tudi na zborovanju stanovanjskih najemnikov ter v interesu najširše javnosti v našem listu opozorili na netočnost in pomanjkljivost «Slovenčevega» stanovanjskega zakona, da se z njim nihče ne spravlja v zmozi in škodo. Ako bi bil «Slovenec» bolj pri srcu javni ljudski interesi kot njegovi, bi moral biti zborovanju stanovanjskih najemnikov v Celju hvaležen za važno opozorilo in bi pogreške popravil s popravki posameznih členov. Tega pa škofov list ni storil, pač pa je porabil priliko za napad na «enako znano ljubljansko podjetje» (Tiskovno združenje), četudi je iz samega poročila lahko posnel, da ono ni v nobeni najmanjši zvezi niti z zborovanjem v Celju, niti v našem tozadevnem poročilu. Jeza in zavist divja sedaj pri «Slovencu», a tudi glupost in ne kje drugod. Mesto, da bi pri «Slovencu» prišli sami sebe za nos, se sedaj po krivici jeze na druge. Lepo ni od katoličanov, da so tako mirnodušno prevajali svoje grehe na nedolžne.

* **Vsem davčnim uradnikom,** ki se udeležijo letošnje skupščine v Sarajevu, priporočamo, da pazno čitajo prihodnje številko «Našega Glasca». Sekcija Ljubljana.

* **Moderne dame uporabljajo** pri svojih toaletah Sanofarm. Dobí se v vseh lekarnah in drogerijah.

* **Lovci Slovensko lovsko društvo** je razposlalo poziv in položnice, naj se plača članarina. Kdor kljub temu ni plačal, pa je prejel letošnje številke Lovca, naj iste vrne ali pa vsaj do 15. junija t. l. plača ker bi sicer bili primorani v smislu društvenih pravil za ostalo članarino sodno izterjati. — Odbor S. L. D.

* **Za rekonvalescente in oslabele** je Hočevarjeva aromatična železnata tinktura po 20 Din steklenica. Izvrstna, ne kvari zob. Razpošljila od 3 steklenice dalje: lekarnar Hočevar, Vrhnika.

* **Protj korupcenci** (debelosti) učinkuje edino preizkušeno in najnovejšo sredstvo Lepoforn tablete. Glavna zaloga: Lekarna Bahovec, Ljubljana (in Salus).

* **Volkovi v okolici Sarajeva.** V okolici Sarajeva so se polavile zadnje dni velike črede volkov, ki ogrožajo celo predmestje.

* **Tragična smrt mladega akademika.** Pisarna uprave veleposelnice barona Guttmanna v slavenskem trgu Cmcu je bila prošli terek pozorišče aragičnega konca življenja Luce Bognar, slušatelj prava in privatni nameščeneč omenjene uprave je v duševni depresiji, povzročeni po nesrečni ljubezni zaprosil v pisarni mlado nameščeno, naj mu zapoje priljubljeno pesem «Maro, ne plači...» Deklica je nekovi želji ustrezila. Medtem pa je Bognar neopaženo poteknil iz žepa browning ter si pogljal kroglo v srce. Deklica je krivkila, prihitelo je pisarniško osebje, nesrečni dijak pa se je mrtve zgrudil na tla.

* **Stekli psi v Zemunu.** Tekom zadnjih treh dni so stekli psi v Zemunu ogrižili 16 oseb, ki so bile takol odposlane v Pasteurjev zavod. Oblasti so odredile najstrožje odredbe proti psom. Vsak pes, ki ni na vrvi, je takol ustreljen.

* **Vlomil v Humu.** V noči na sredo so vlomili v Humu svedrovi v vilo Pavla Pirliha in odnesli velike množice raznega blaga. Plen je obstojal v glavnem iz perila moškega in ženskega, spalnih moških in ženskih oblek, 8 parov čevljev, 4 odeje, 15 posteljnih odej 4 ženskih oblek, dvocevne lovske puške, pištole «Steyr» in ver drugih predmetov. Skupna škoda znaša 15.000 Din.

* **Tatvina v vlaku.** Med vožnjo v vlaku od Ljubljane do Dobropolja je bila v sredo ukradena učitelj Josipin Žumer zlata damaska ura z dvojnimi pokrovom vredna 1000 Din.

* **Radi 200 Din dož ertvl.** V Irigu je kmet Janoš Kunek tožil kmeta Dimitrija Palica radi motenja posesti, češ da je obdelal nekaj brazd njegove zemlje. V sredo popoldne se je podala na lice mesta sodna komisija, ki je kaznovala Palica na 200 Din globe in plačilo sodnih stroškov. To je Palica tako raztogotilo, da je skočil z voza.

Italijani v Ljubljani?

V nedeljo in ponedeljek.

zgrabil za puško in nameril proti komistil, ki je v trenutku zbežala na vse strani. Pač je nato ustrelil svojega nasprotnika Kuneka in njegovega odvotnika Müllerja. Divjaka so dobili kmalu v roke orožniki in ga izročili sodišču.

Iz Ljubljane

u— **Umrli v Ljubljani.** Včeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Anton Tiran, železn. pisarnik v pok., 60 let. — Iva Slanovc, žena umir. železn. poduradnika, 67 let. — Danica Rajhar, rejenka, 3 mesece. — Franja Hitec, mestna uboga, 87 let. — Marija Zupančič, sirota, 56 let.

u— **Redni občni zbor SJSU Preporoda** se vrši v petek, dne 29. maja 1925 ob 18. uri v dvorani arene (dlaškega doma) z običajnim sporedom. Vsi in točno. Odbor.

u— **Na binkoštni ponedeljek vsi na sokolsko tombolo v Udmu.** po tomboli pa v Kodeljev grad na veliko veselico. Sodeluje godba Drav. divizije. Vstop prost.

u— **Sokolsko društvo Ljubljana II.** priredi v nedeljo dne 31. maja dvodnevni izlet za svoj naraščal čez Veliko planino, kjer bo prenočišče in nazaj v Kamnik. Odhod iz Ljubljane z jutranjim kamniškim vlakom.

u— **Policijske prijave.** Od srede na četrtek so bili prijavljeni policijski sledeči slučaji: 1 telesna poškodba, 1 pogrešana oseba, 5 prestopkov cestnega policijskega reda in 1 samomor. Arretacije so bile tri in sicer: 2 radi prestopka obrtnega reda in 1 radi žaljenja Velikašstva.

u— **Ljubljanski akademski športni klub** priredi na binkoštno nedeljo, dne 31. t. m., svoj prvi cvetlični dan, da si z radovoljnimi prispevki naklonjenega mu občinstva nabavi prepotrebni športni material. Ker se moralo ravno akademsko organizacije boriti za največjimi finančnimi težavami, upamo, da jim izkaže občinstvo svoje simpatije s tem, da pridno sega po cvetlicah.

u— **Javna stranišča ljubljanska.** Prejeli smo: G. urednik! Pred par dnevi ste jako umestno nastopili v varstvo naših ušes nasproti večnemu zvonjenju in žvižganju. Prosim vas nujno, pomagajte nam zdaj še, da se na kak način ubranimo groznemu smrdu, ki ogroža naše nosove po širši okolici ljubljanskih javnih stranišč. Za ugoden uspeh Vam bodo hvaležni tisoči pasantov.

u— **Izgubljeni mladeniči.** Dne 23. t. m. se je neznancom podal od svoje matere, posestnice v Krakovski ulici št. 13, sin Alojzij Komar, star 23 let. Odšel je na zelenem pleskanem kolesu, ne da bi povedal za kakšnim opravkom gre. Mladenič se odšel pogreša in se mu je brzokone pripetila kaka nesreča. Meni se celo, da se je šel kopat, a je utonil in bi bil morda identičen z utopljencem v Malem grabnu, o katerem smo poročali v včerajšnji številki.

u— **Slov. zdravniško društvo** opozarja člane, da se vrši v petek dne 29. t. m. v restavraciji «Zvezda» mesečno zborovanje o velevažnih stanovskih zadevah. Odbor pričakuje polnoštevilno vdeležbo.

u— **Barjanski gasilci** prirede na binkoštno nedeljo veliko vrtno veselico na llovici v gostilni Vrhnice. Prijatelji gasilstva in dobre volje vabljeni.

u— **Radi velikega navala pri kolodvorskih blagajnah** pred prazniki priporočamo potujočemu občinstvu, da si nabavi vozne listke v naprej pri «Tourist-Office», palača Ljubljanske kreditne banke. Istotam se tudi dobe karte za vožnje po Jadranskem morju.

u— **Organizacija strojnih in stavbnih tehnikov v Ljubljani** ima svoj izredni občni zbor v soboto 30. maja t. l. v gostilni pri Mraku, Rimska cesta. Program je sprejemba pravil. Obenem se naprošajo vsi člani, da pošljejo svoj natančen naslov na društvo. Udeležba obvezna. Odbor.

u— **Cvetlični dnevi in «Družba sv. Cirila in Metoda».** Pred volno je upeljala C. M. družba cvetlični dan, kateri hi je prinesel tepe dohodke. I. mestna ženska C. M. podružnica v Ljubljani je že pred meseci določila, da priredi na Binkoštni ponedeljek cvetni dan. Opustila pa je sedaj to nameru, ker so se vršili letos v spomladnem času skoraj vsako nedeljo cvetlični dnevi, v korist raznim društvom. Ker pa CM družba ne sme biti oskudovana, je sklenila omenjena podružnica, da priredi v jeseni ali cvetlični dan ali kako drugo prireditev, na kar opozarjamo že sedaj vsa društva.

u— **Najnovejše bluze** birmanške in druge obleke priporoča Kristoff-Bučar.

u— **«Volka» čevlje** na Krekovem tegu 10, prvo nadstropje, si morate ogledati, da jih boste kupili, kadar jih boste rabili.

Nujno! Zapomnite si! Berite!

Filme sezije 1925/26.

Sherlock Holmes II.

Fant iz Flandrije

z Jackie Cooganom

Vam prinese Elitni Kino že v tej seziji.

Pathé Journal št. 10.

Najnovejše svetovne dogodke predvaja izven sporeda od danes dalje kino Ljubljanski dvor. Opozorjamo zlasti na sledeče zanimivosti: Francija: karneval v Montpellerju; Berlin: predsednik Ebert par dni pred smrtjo; Nizza: sloviti cvetlični korzo; francoski športni šampioni: Dolques, zmagovalci v francoskem cross-countryju, motokiclistične dirke v Argentineu itd. itd.

Sokol

Župa Ljubljana. Izbirna tekma župe Ljubljana se vrši v nedeljo, dne 31. t. m. točno ob pol 9. dopoldne na Taboru. V službu slabega vremena v telovadnicah in sicer člani, višji in srednji cdelek v Narodnem domu, nižji na realni gimnaziji na Poljanski cesti, članice na realki. Vsi oddečki ob istem času. — Seja sodniškega zbora se vrši v soboto, dne 30. maja t. l. točno ob 20. uri na Taboru. Udeležba vseh sodnikov in sodnic obvezna.

Iz Maribora

a— **Važen gospodarski sestanek.** Sedanji način carinske in potniške kontrole na obmejnih postajah tvori znatno oviro v mednarodnem prometu v vlaku. Da se v tem pogledu doseže olajšanje in skrajšanje zamujanja vlakov, ki ga povzroča obmejna kontrola, je prometni minister dosegel z avstrijsko upravo železnice načelen sporazum, v smislu katerega se bodo ustanovile skupne postaje za obmejno kontrolno službo, in sicer v Mariboru, Dravogradu, Meži in Jesenicah. Ker pa je radi praktične izvedbe tega sporazuma nujno potrebno spoznati želje naših interesentov glede brezhibnega obmejnega prometa, zlasti gospodarskih čimteljev, je veliki župan dr. Pirkmajer po nalogu ministrstva prometa sklical za danes 29. t. m. ob 16. uri v svoji pisarni sestanek vseh zainteresiranih gospodarskih krogov, da se z njim posvetuje o predmetu in predloži rezultate ankete na višje mesto v uračevanje.

a— **Mariborsko magistratno uradništvo** je končno dobilo na torkovi seli obč. sveta svojo pravostanovitnost in ureditev plač. Obč. svet je prevedel po novi službeni pragmatiki, ki je bila sprejeta na predzadnji javni seli, 84 svojih uradnikov. Glede Nemcev se je razvila seve precej burna debata, ter se je občinski svet postavil na edino pravilno stališče, da po novi pragmatiki ne more biti noben preveden. Če ne zna službene jezika. Nemci pa so se po dr. Mühlensu silno poganjali za te nemške uradnike. Obč. svet je končno sklenil, da se sprejmejo tudi vsi nemški magistratni uradniki pod pogojem, da prošlo takoj za upokojitev. V poštev pridejo inženjer Blumel, Kropsch, Sterle, Kopp, Garutschnig, Geigel, Zezulka, Müller in Globutchnig. Odločeno je bilo še sklepanje glede arhitekta Schella, ki nima kvalifikacije za arhitekta, kot je to doslej trdil, in glede dr. Leonharda, s katerim ima mariborska slovenska javnost še svoje posebne obračune iz časov nemške demonstracije povodom obiska ameriške misije. V prvi kategoriji, za katero se zahteva akademski izobrazba, ima mariborska občina 11 uradnikov, ker je bil sprejet po daljši debati v I. kategoriji tudi knjigovodja g. Rajko Boltavazar z ozirom na svoje dosedanje vestno službovanje po prevratu. Sploh je občina odločila uradništvo znatno boljše plače kot jih imajo državni nastavljenici. Čeprav se v ostalem naslanja pragmatika na državo.

a— **Neročnost.** Iz zdravniških krogov nam poročajo: V nedeljo je obiskalo par slovenskih zdravnikov iz Maribora dunajsko higijensko razstavo, o kateri so tudi naši listi že obirno poročali. Obisk razstave je zelo koristen in celo potreben za vse zdravnike in pedagoge. Žal pa tako potovanje mnogo stane. Lahko si mislite, kako smo na Dunaju pogledali, ko smo zvedeli, da bi se lahko vozili po železnici s 25% popustom v Jugoslaviji in 50% v Avstriji na vahu pa bi dobili še 8 znižanj vstopne za razstavo. Te legitimacije ima v zalogi špedicijska tvrdka S. T. v Mariboru, ki pa ni bila toliko podjetna, da bi to primerno razveljavila in koristila s tem sebi in posetnikom razstave.

a— **Pevski odsek Svobode** priredi danes v petek dne 29. t. m. v veliki kazinski dvorani ob 20. pevski večer z izbranim sporedom.

a— **Nesreča na glavnem kolodvoru.** Ko je šel včeraj dopoldne carinski sluga Franc Valant preko tira med vagoni, je lokomotiva nenadoma potegnila vagona in potegnila Valanta s seboj. Nesrečnež je padel pod kolesa. Dobil pa je le lažje rane na obeh nogah, ker je na znamenje premikala lokomotiva takoj ustavila. Prepeljali so ga v bolnico.

Iz Celja

a— **Pisatelj Petar Petrovič v Celju.** Z nekaj dni se mudi v Celju znani književnik g. Petar Petrovič. V terek zvečer je prisostvoval gostovanju mariborske opere v mestnem gledališču. Kakor čujemo, gostujejo v terek, dne 16. junija v Celju zopet zagrebški igralci s 3 enodeljankami «U naviljica», «Rod» in «Čizme», ki se upirajo pod osebnim vodstvom avtorja g. Petroviča, ki bi imel pred predstavo kratko predavanje o svojih delih.

a— **Pregledovanje vojaških obveznikov.** Mestni magistrat poziva vse v mestu Celju bivaajoče moške osebe rojstnega letnika 1894, ki pri naborih niso bile spoznane sposobnim za vojaško službo, kakor tudi vse vojaške obveznike ostalih letnikov, ki so služili vojaške in se čutijo sedaj vsled bolezni, raznih hlt itd., za nadaljnjo vojaško službovanje nesposobnim, da se javijo v času od 28. maja do 9. junija t. l. od 9. do 12. ure v sobi št. 14. mestnega magistrata (vojaški oddelek). Vsi vojaški obvezniki bodo ob tel. priliki vpisani v tozadevne sezname, na podlagi katerih bodo predstavljeni v ponedeljek dne 15. junija vojaško-pregledni komisiji in svrho ocenitve njihove sedanje vojaške sposobnosti.

Vesti iz Prekmurja

Smrtna kosa. V Beltincih je preminul 73. letu svoje starosti g. Franc Fridrich, ki si je stekel neveljavih zaslug za razvoj in ugled beltinske občine. Kot desetletni župan in osemnajstletni predsednik «Posojilnice v Beltincih» se je uspešno trudil, da so Beltinci napredovali v vsakem oziru in zadobili ono uvaževanje, ki jim gre po njihovi naravni legi v osrčju Prekmurja.

Beltinci. Najmlajši strokovni zavod v Sloveniji, srednja kmetijska šola v Mariboru, je napravil 22. t. m. pod vodstvom g. inž. Gorupa poučen izlet v Beltince. Ogledali so si na posestevstvu (grofice) M. Zichy ob pojasnjevanju g. nadupravitelja inž. Mikuzja vzrejalnice plemenskega goveda in v svinjerejo ter semenogostjo postaja in poljedelske obrate. Večina dijakovizletnikov je doma iz Južne Srbije, zato so še tem večjim zanimanjem zasledovali razlike go. gospodarstvih orlik v Prekmurju.

Iz življenja in sveta

Kje je Amundsen?

Optimistično naziranje raziskovalca polarnih krajev.

Kapitan Peter Freuchen, zvesti pomočnik in tovariš danskega raziskovalca polarnih krajev Knuda Rasmusena, spada med najbolje poznane polarnih krajev. Udeležil se je mnogih ekspedicij z Rasmusom in tudi na svojo roko. Njegova soproga Navarara, rojena v Grenlandiji, je umrla pred dvema letoma na ekspediciji v severnoameriški arhipelag. Freuchen je zelo trezen, previden in previden, ki dobro pretehta vsako besedo, predno jo izgovori. Zato je tem bolj zanimivo naziranje o Amundsen. Po prvih vzemirajočih vesteh o Amundsenovi usodi je priobčil v norveških listih članek, v katerem odločno obsoja vsako bojazen in nestrpnost.

Ljudje so se začeli čuditi — piše Freuchen — ko je minulo 15 ur po Amundsenovem poletu, ne da bi se raziskovalec oglašil. Poudarjam izrecno, da ni nikakega poudarka za vznemirjenje, če se Amundseni takoj ne oglašijo ali ne vrne. To, kar je napravil Amundsen, ni sportna produkcija. Aeroplani, ki so konstruirani tako, da se lahko spusti na vodi in na ledu, so res tehnično dovršeni. Polet je v polarnih krajih edino naglo prometno sredstvo, zakaj sani s pasjo vprego zahtevajo cele tedne in mesece, če se hoče človek ganiiti z mesta. Če najde Amundsen na severnem tečaju novo ozemlje, je s sigurnostjo računati na to, da se izkrca in ostane nekaj časa tam. Če bi hotel zasesti to ozemlje v imenu norveške vlade — kakor mu je bilo za vsak slučaj tudi naročeno — mora postaviti tam kup kamenja ali kako drugo vidno znamenje. Tudi geološke ali druge zbirke bi bile velikega pomena, ali že v svrhu izmerjave teh krajev se mora Amundsen spustiti na tla. Letalec mora imeti pod seboj trdna tla, če se hoče spustiti in ugotoviti višino sonca, zemljepisno lego dotičnega kraja itd. Spustiti se na tečaj ni tako lahko in če bi bila tam gosta megla ali mrak, je treba počakati, da se zjasni. Če pomislimo, koliko stane ta ekspedicija, bi bilo res nespametno, če bi Amundsen ne ravel vseh sil, da ugotovi vse podrobnosti o severnem tečaju.

Vse je odvisno od okolnosti in lege polarnih krajev. Peary je 1. 1909 in tudi pri poznejših ekspedicijah po polarnem morju ugotovil, da se vrste tam globoke razpoke v ledenih plasteh z nedostopnimi ledenimi gorami. Če se torej ne najde primernega kraja, kjer bi mogli aeroplani pristati, se je treba spustiti drugje in nadaljevati pot peš. Tak pot lahko traja več dni. Tudi če se Amundsen čez sedem ali več dni ne oglašil, ni povoda, da se za njegovo usodo. Kakor je razvidno iz brzojavnih poročil, je računati pred poletom z vsemi eventualnostmi. Pot je pa itak že označila ekspedicija kapitana Goldfreda Hansena, ki je prodrli 1. 1920 do rtiča Kolumbije ter pustil tam zalogo hrane. Ta rtič je najbližja postojanka ekspedicije za slučaj, če bi se bilo treba vrniti tudi peš. Postojanka, kjer bi bilo mogoče odpočiti si in črpati novih sil, je Fort Conger v zalivu Lady Franklin na Grantovi zemlji. Rtič Kolumbije leži ob strani one poti, po kateri hodijo navadno severni medvedi in ondoto skladišče hrane je gotovo nedotaknjeno. Med rtičem in Congerom ni postojanke ne skladišča, o katerem se širijo različne vesti, pa tudi potrebno ni, ker od rtiča Kolumbije do Congera ni daleč, pot vodi po dolini okrog velikega jezera Lake Høyen.

Fort Conger je Greelysova postojanka iz l. 1882.—1883. Greely jo je zapustil, da najde s čolnom in samni pot do civiliziranega sveta. Umrl je in njegovi spremljevalci tudi, ker niso imeli hrane in ker so se v dispozičijah prenašli. Tam so ostale tri koče. Ena teh je že brez pomena, ker so Eskimosi podrli dve steni, da si napravilo iz lesa sani. Največja kočica je dobro ohranjena, prostorna in udobna. Premoga je tam dovolj ob glavni poti in tudi v drugi koči ga leži cel kup. Tam je drugo skla-

dišče Goldfreda Hansena, poleg tega je zaloga streliva, v okolici pa mnogo divjačine. Če bi prišel Amundsen prepoznati in če bi bil prehod od Grenlandije nemogoč, bi se lahko tu prezimoval. Tudi bi ne bilo težko poslati tja iz Thule na pomoč sani s proviantom. Od severnega tečaja do rtiča Kolumbije se lahko pride v 25 dneh. Ladja »Sökon-gen« iz Thule bi mogla priti tja do polovice septembra, ko le vreme še ugodno. V nasprotnem slučaju bi ne preostalo drugega, nego prezimovati in počakati do spomladi 1. 1926.

Druga pot nazaj vodi na Spitzberge in Amundsen bomo videli najpozneje prihodnjo pomlad, četudi so se mu letala popolnoma pokvarila. Povoda za bojazen torej ni. Amundsen je pameten in spreten mož. Leteti samo tja in nazaj bi bilo nespametno, neponolni rezultati ekspedicije bi ne odgovarjali ogromnim stroškom, ne namenu samega podjetja, ki gre za tem, da spoznamo doslej neznani skrajni del naše zemlje.

Najstarejša republika v Evropi

Med francoskima departementoma Arriègeom in Katalonijo se nahaja Andora, demokratska republika kmetov in pastirjev, ki ima kakih 500 kvadratnih kilometrov površine in šteje okrog 18.000 duš.

Ta republika v veliki francoski ljudovladi je menda najstarejša demokratska srenja, ki jo poznamo. Še danes ima isti upravni aparat in vojaško ureditev, ki jo je dal 1. 808. Ludovik Pobožni. Vlada se na podlagi ustave, ki jo je izdelal zanjo Karel Veliki, ustanovitelj neodvisnosti te kmetijske republike.

Eksekutivno in vodstvo zunanjih poslov ima v rokah deželni vojda, takozvan viguier. Občinska ustava Andorcev je precej vojaška. Vsak možki je od svojega 16. pa do 60. leta podvržen vojaški službi in je dolžan, da se na svoje stroške opremi in orožuje. Navzlic temu pristnemu militarizmu so Andorci zelo miroljubni ljudje in pristržljivi in govore katalenščino in katalščino. Državica je sedaj pod zaščito Francije, ki ima zato pravico, da doblja žito iz Andore brez carine in razen tega po 960 frankov na leto kot nekako pristojbino za izvrševanje zaščite. Ta tribut se oddaja francoskemu prefektu departementa Vzhodnih Pirenej. Da se prihrani izdatki za vsakoletno nakazilo tributa, se plačuje z znesek vsako drugo leto, skupaj torej 1920 frankov.

To se je zgodilo baš te dni. Pod vodstvom svojega viguiere je prišla deputacija Andorcev z denarijem k prefektu, ki se je revanžiral, kakor po navadi, s tem, da je priredil odposlanstvu na čast obed. S tem je bil diplomatski čin končan in republika Andora je zopet lahko za dve leti brez skrbi, da »bi si ji kaj pripetilo«.

Tragedija na morju

Pred par dnevi se je pripetila pri Penmarchu (južno od Bresta) v Franciji velika morska nesreča, ki je zahtevala težke človeške žrtve.

Bilo je v nedeljo, 23. maja, jutraj. Morje je bilo mirno in sonce je toplo sijalo v lepo majsko jutro, ko sta se odpravila dva ribiška čolna iz pristanišča. Ali maj se je letos navzel aprilskih manir; še predno je sonce stalo v zenitu, se je nebo preprešlo s črnimi oblaki, potegnil je veter in morje se je vznemirilo. Nastala je nevihta, hipna in nenadna, in ribiči so žurno okrenili svoja čolna, da ubeže pred razarienimi elementi v varno zavetje pristanišča. Preznolo! Še predno so se dobro zavledli velike opasnosti, jih je zgrabil velik val in v hipu obrnil oba čolna. Nesrečniki so začutili, da so izgubljeni; obupno so se oprijeli vesel in jamborov, ki jih je vihar odtrgal in vrgetl v morje, ter so se skušali obdržati na površju, dokler ne pride pomoč.

Na obrežju seje medtem zbrala veli-

ka gruča ljudi in tesnobno so zrla na čolna, ki ju je morje premetavalo liki orehove lupine. Medtem pa so mornarji že odvezali dva rešilna čolna in hiteli nesrečnem na pomoč. Dospel so baš še pravočasno, da so potegnili potapljače se ribiče iz vode. Gledalci na obrežju, med katerimi so bili tudi otroci in žene onesrečenec, so se že veselili, da je onasnosti konec. Ali, o groza, nesreča nikdar ne počiva. Vihar je pritisnil s podvojen močjo in s sunkom prevrnil oba rešilna čolna hkrati, ki sta bila itak preobložena. Gledalcem na obrežju je zastal dih, ko so videli, kaj se godi na morju. Uboge žene, sirotne deca! Brez moči so morali gledati, kako se jim potapljajo njihovi dragi, in v srce so jih zbadali obupni klci, ki jih jim je veter donal na ušesa.

Ali medtem tudi ribiči na obrežju niso stali križem rok. Odvezali so svoje čolne, razprli jadra in že so hiteli na kraj nesreče. Žal je njihova pomoč prišla prepozno; od šestintrideset brodolomcev se jih jim je posrečilo rešiti le deset; vsi ostali so obnemogli v obupnem boju za življenje in utonili.

Težko je popisati turobne prizore, ki so nastali na obrežju, ko so nesrečni svojci utopljenecv zaznali, da jim je morje pogotnilo očeta, moža, brata. V vsej deželi je zavladala splošna žalost; sočustvujočo prebivalstvo je izobesilo po hišah žalne zastave. Svoicem onesrečenih ribičev in rešiteljev je vlada naklonila prvo pomoč.

Kakor čitamo danes v francoskih listih, je ministrski predsednik Painlevé podelil Gallu, ki se je pri reševanju najbolj odlikoval, križ častne legije.

Madžarski pustolovec kot diplomat in inženjer

V Slavonskem Brodu je bil aretiran te dni izredno predrzen madžarski slepar, Josip Vareš Kalšaj. Pred štirimi meseci je pobegnil iz Madžarske v našo državo ter se takoj javil v ministrstvu za notranje zadeve, kjer je pripovedoval celo zgodovino o svojem življenju. Med drugim je zatrjeval, da je bil v madžarski vojski, a je pobegnil, ker so ga mučili in preteptali. Ministrstvo ga je do nadaljnjie odredbe odposlalo v Tuzlo v Bosni. Tam je pri nekem bogatem trgovcu takoj dobil sobo in se mu predstavil kot bivši diplomat. Kmalu se je seznanil z leno, mlado in bogato devojko Vilmo. Hotel jo je baje poročiti, ker pa se je oče radi niene mladosti upiral, je izvalil od njea 5000 dinarjev in nato izginil. Po njegovem odhodu so oblasti ugotovile, da je v 20. dneh svojega bivanja v Tuzli oslenaril tamkajšnje trgovce čez 30.000 Din.

Iz Tuzle je krenil v Novi Sad, kjer se je predstavil za doktorja filozofije, se zaročil z nekim dekletom, jo osleparil za več tisoč dinarjev, nato zapustil in pobegnil v Subotico, kjer se je predstavil kot inženjer. Ker pa tam ni imel uspeha, se je vrnil v Novi Sad. V trenutku, ko ga je hotel detektiv aretirati, je skočil s svojim kovčkom skozi okno in odpoval v Zagreb, kjer je v Palace hotelu najel eno najlepših sob. Ko so ponoči gosti najlepše spali, se je Valeš utihotopil v sobo neke artistinje, ki pokradel iz njene torbice razne dragocenosti in pobegnil nato v Sarajevo, kjer ga je policija aretirala in odpravila v Novi Sad, kjer je bil obsojen na leto dni zapor. Lepega jutra, ob priliki sprejavanja po sodnem dvorišču, pa je Vareš izkoristil nepozornost jetniških paznikov, skočil čez zid ter pobegnil. Od tedaj se je klatil po Jugoslaviji, prepotoval Hrvatsko, Dalmacijo, Bosno in Hercegovino ter Slovenijo, dokler se ni znašel nekega dne v Slavonskem Brodu v družbi elegantne Madžarke, kateri se je predstavil za dr. Lakaša, šefa internega oddelka državne bolnice v Budimpešti. Že čez nekaj dni pa je brodska policija zvedela, kdo in kaj je neznan tuji pustolovec, ga aretirala skupno z Madžarko in odpravila v Beograd. Da ptičica ne pobezne nekaznjeno iz naše države, so oblasti čudnega diplomata, inženjerja in doktorja, dokler ne zberejo vsega materiala o njem.

govih sleparijah, internirale v Gor. Milanovcu, elegantna Madžarka, ki se je predstavljala za njegovo ženo, dočim je po poklicu barska dama, pa je bila poslana čez mejo v madžarski raj.

× **Priprave za prihodnjo ekspedicijo na severni tečaj.** Se manjkajo poročila, ali je Amundsen srečno prišel na severni tečaj in že prihaja vesti iz Amerike, da se pripravljajo nova ekspedicija na najsevernejšo točko našega planeta. Znani ameriški raziskovalec polarnih krajev Mac Millan se je vkrcal v petek na svojo ekspedicijsko ladjo »Peary« in se odpeljal v Boston, kjer se končajo priprave za pot na severni tečaj. To bo, kakor se kaže, največja ekspedicija v arktične kraje. »Peary« zapusti Boston ne mara 17. junija. Ladja ima tudi tri letala, s katerimi se bodo izvršili slični poleti kakor pri Amundsen.

× **Novo zdravljenje sifilide.** Znani medicinc profesor dr. Wagner-Jauregg je imel v petek na Dunaju pred izbranim občinstvom predavanje o zdravljenju malarije, pozornost je zbudilo, ko je predavatelj omenil, da je profesor dr. Kyrie na Fingerjevi kliniki zdravil sifilitične s krvjo bolnih za malarijo. Pri teh poskusih se je pokazalo, da se da sifilida celo v drugem stadiju ozdra-

viti, ako se bolnik cepi s krvjo oboelih za malarijo. Razen tega se lučnim in treba bati, da bi se bolezen povrnila. Upati je, da se bo sifilida, ta strašna ljudska bolezen, dala kmalu popolnoma ozdraviti. S tem bi izginila progresivna paraliza.

× **Amienska katedrala v nevarnosti.** Pod staroslavno katedralo v Amiensu na Francoskem, ki je v vojni hudo trpela, so se vsled močnega deževja znižala tla za osem metrov na daljši 25 metrov. Oblastva so takoj storila korake, da se veličastna cerkev ne bi podrla.

× **Židje na Dunaju.** Po podatkih statistične komisije ima Dunaj sedaj 1.865.780 prebivalcev, od katerih je 1.518.330 katoličanov ali 81,4 odst. vsega prebivalstva. 201.513 židov, 89.132 protestantov in 33.087 brezvercev. Največ židov je v Leopoldstadtu, namreč 38,5 odst. vsega prebivalstva tega okraja. Od leta 1901. se je zmanjšalo število katoličanov od 86,80 odst na 81,38 odst. Zanimivo je tudi, za koliko je padlo število prebivalstva Dunaja, odkar je izbruhnila vojna. Leta 1914. je imel Dunaj nad dva milijona prebivalcev. V dobrih desetih letih sta odnesla vojna in popravni čas približno četrtn milijona ljudi z Dunaja. Še vedno pa živi danes v njem skoraj tretjina vsega avstrijskega prebivalstva.

Moderna tehnika

Kompresor

V lanskih avtomobilskih dirkah so zmagali skoro izključno vozovi, ki so bili opremljeni s takozvanim kompresorjem. Kompresor je zmagal v »Targa-Florio«-dirki in v vseh grand-prix-dirkah ter končno še na dirki na Summering. Ni dvoma, da povisa kompresor delozmožnost stroja in upati je, da si bo kmalu priboril splošno polje tudi v normalnih avtomobilih, kakor so to v povojni dobi zamogli bat iz lažjih metalov ter zavora na sprednjih kolesih.

Bistvo kompresorja obstoja v tem, da odstranjuje nekaj slabih strani eksplozijskega motorja, to so: nepopolno uplinjevanje kuriva, kar je zvezano z delno kondenzacijo vode; na drugi strani nepopolna izraba cilindrove kapacitete ob visokem obratnem številu. Kompresor odpravlja in premeša kurivo (mešanico plina in zraka) v posebnem cilindru potom kompresije. Na ta način odzame motorju samemu precej dela in mu nudi že napel prebavljeno hrano. Sedaj rabljeni kompresorji so navadno predcilindri (vojni cilindri), ki stopi v akcijo šele, kadar pritisne vozač akceleratorski pedal popolnoma dol, to je, kadar ima motor primerno število tur. Pretiž je montiran na sprednjem koncu vzvodne osi, tako da zapre obenem direktni dovod zraka in požene kompresor. Uplinjevalcu dovalja kompresor tedaj že stisnjen zrak, ki vstopa pomešan s plinom v cilindri in daje precej večji delovni efekt, nego mrzla mešanica, ki je motor ne more izrabiti popolnoma.

Jasno je, da uporablja motor s kompresorjem več kuriva, a to le toliko časa, dokler teče kompresor, dočim v mestu ali pri počasni vožnji motor ne dela nič drugega kakor vsak drugi.

Gospodarsko je kompresor v toliko važen, ker omogoča tudi strojem s slabšim motorjem hitro vožnjo. Taki vozovi uporabljajo po mestu in pri počasni vožnji jako malo kuriva, v nasprotju z večjimi, ki trošijo tudi pri počasni vožnji po nepotrebnem bencinu.

Stroj s kompresorjem združuje v sebi prednosti lahkega mestnega voza in pa turnega voza z veliko hitrostjo in zmožnostjo vzpenjanja. Koliko delovne rezerve počiva v kompresorju, naj razjasni par številke: voz »Mercedes«, ki ima šest HP na krmlju, in šigar delazmožnost je 25 konjskih sil na zavori, doprinese s kompresorjem 38 konjskih sil na zavori; odgovarjajoče številke za 10 konjskega (na krmlju) »Benz-a« so 40, oziroma 60 konjskih sil.

To je dobiček 30%. Tako bi odgovarjal toraj šestkonjski motor s kompresorjem, kar se tiče hitrosti in zmožnosti vzpenjanja, devetkonjskemu motorju brez kompresorja.

Za naše kraje, kjer je teren tako zelo spremenljiv in kjer se menja gorska cesta skoro mahoma z ravninsko, bi bili vozovi s kompresorjem brez dvoma velike vrednosti; še sedaj je opaziti pri nas tendenco do malega voza, čigar delozmožnost bi kompresor zamogel daleko dvigniti. F. L. Y.

Podmornice — letalske matice

Mornariško ministrstvo Zedinjenih držav je pred kratkim napravilo poskus s podmornico »S 1«, da bi praktično doznalo, ali morejo koristiti majhna izvidna letala podmorskim čolnom, ki jih imajo vedno seboj. V Hampton Roadu so se vršili poskusni poleti z majhnim kovinastim vodnim letalom. Dimenzije tega aeroplana so bile takšne, da ga je bilo lahko spraviti v podmornico, ako so se nosilne ploskve poprej odstranile.

Ako ima tako letalo napraviti izvidni polet, se spravi aeroplan z dvigali na krov in v par minutah se lahko dvigne v zrak. Ko pristane na vodi ob podmornici, ga dvignejo zopet na krov, snamemo krila in vse skupaj spravijo na določeno mesto v notranjosti ladje.

Ker so ta letala določena le v izvidne svrhe, nimajo strojníc, ampak je brezžični aparat. Poskusi so se tako dobro obnesli, da dobe sedaj vse velike podmornice ameriške mornarice vodna letala.

Varno letalo. Te dni je predvajal znani tvornikar Fokker na letališču v Croy» donu pri Londonu nov aeroplan, ki je tako konstruiran, da preprečuje nesreče v zraku. Tudi ako bi izgubil pilot vodstvo nad aeroplanom, se letalo ne prekucne, ampak se spusti avtomatično v gladkem poletu na zemljo. Praksa bo pokazala, ali ima ta izum kaj vrednosti.

Starost lokomotiv. Neki ameriški strokovni list je povprašal pri raznih železniških družbah, kakšno povprečno starost dosežejo lokomotive. Iz odgovorov se vidi, da so na pensilvanijski železnici lokomotive povprečno 29,4 let v službi, na železnici Chicaga, Midway & St. Paul pa 35,5. Številke na ostalih železnicah se gibljejo med tema dvema skrajnima mejama. Zanimivo je, kako je z razvojem prometa rastla tudi teža lokomotiv. Leta 1870. so tehtale velike lokomotive za osebne vlake v Ameriki okroglo 30 ton, leta 1920. pa stroji pri brzih vlakih 128. Lokomotive tovornih vlakov so tehtale pred 55 leti 40 ton, danes pa vlečejo velikanske vlake na železnicah v Zedinjenih državah težke lokomotive, ki tehtajo do 145 ton.

U. Zemanale

če ne verjame, da eden pat
nagovíc z žlgom in znakom
(rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih!
Zato kupite eden par in prej-
pričajte se. Dobivajo se v
prodajalnah. 22-a IV

Srečanja s stoletji

Firenze, 1. maju.

Na Fiesolah, tri četrte ure oddaljenem griču, kjer je bila naselbina že za časa starih Etruskov, je franciškanski monastir. Bil je vroč popoldan, ko smo stopili skozi samostanska vrata na tihi hodnik, ki je odprt na vrt. Tu cveto rože. Samostan je star, eden najstarejših: 14. stoletje govori iz njega. Arkade na hodniku, vrata v celice, mir — poseben mir, ki se spričo rož na vrtu in snijega neba nad skrivljeno streho ne zdi hladan in asketski, marveč poln milobe in odpustanja. Vse, kar pogledaš, je starinsko. Slike, krucifiksi, napisi, strop, celica arhitektura te stavbe vodi daleč nazaj. Greš po hodniku in čakaš, ali ne bo prišel nasproti kak menih izza quattrocanta.

Franciskan, ki hodi pred nami, je človek našega časa. Debel, krepak, z obrazom, ki ne razpoveda askeze. Govori naglo in mehanično. Pogledam skozi okno in vidim pod seboj Firenzo, vidim Arno in njegovo svetlo cesto med zelenimi hribi in mastnimi polji. Diven razgled. In naslonjenemu na ozko samostansko oeko se mi zdi, da je svet tudi s te perspektive lep. Ta mir, ta tišina stoletij! Tu bi hotel odpreti staro biblijo in poslušati, kako iz njenih verzov

šumi pšenica izraelskih polj, kako šepetajo v vetru libanonski cedri, kako pojo vojni rogovi kralja Salomona. . . V starinskem samostanu, za zaprtimi vrati, daleč od šuma življenja so koščeni meniški prsti obračali preperle pergamente in iskali v spisih cerkvenih očetov resnico-varljivko. Evo, tu je celica sv. Bernarda. Hlad veje iz nje, hlad srednjega veka. Vsa srednjeveška kultura je zavisela od takih samostanov in vsi miselni žarki so izhajali iz celice. Zopet dvorišče. Sredi star vodnjak. — Stopimo na vrt, kjer očetje franciškani goje bob in krompir. Na vrtu je mehka trava in izmed drevja se odpira razgled daleč od brda onstran Fiesole.

Zdi se mi, da gledam ilustracije v starih, že davno zavrzjenih verskih knjigah. V monastiru vabi zvon k molitvi. Mir, mir stoletja. Zdi se razumem, zakaj si je nemirni Žid Heine v starem monastiru zaželel, da bi se zaprla za njim vrata celice in da bi ostale za vrati vse prevare življenja. . .

Nemogoča sanjarlja: doli v samostanu je muzej. Tam so etruške starine in na nekem mestu ti odpro vrata, da vidiš zid etruške trdnjave. Tisočletja. . .

V samostanu na Fiesolah je srednji vek, v dominikanskem samostanu sv. Marka v Firenzi, ki so ga 1. 1869. izore-

menili v muzej, pa čutiš poln utrip renesanse. Ko sem stopil na dvorišče, ki ima mimo cvetličnih nasadov dolge vrste nagrobnih plošč, sem se spomnil krasne studije Angleža Waltera Patra o zgodnjem znanilcu renesanse, dominikanskem menihu Picu della Mirandola, ki je umrl v tem samostanu leta 1414. in bil pokopan v samostanski cerkvi, »oblečen v kapuco in v beli plašč dominikanskega reda«. Pico della Mirandola je prvi izmed katoliških mehnihov skušal pomiriti krščanstvo s stari bogovi; tu med tihimi monastirskimi mi zidovi, na vrtu, kjer so cvete rože, in koder so se podili zaljubljeni ptiči, je sanjari o lepoti življenja, ne oddaljujoč se kljub temu od krščanske dijaletike.

Počasi smo hodili po samostanu, ki je bogat umetnin in spominov na velike, naši dobi komaj umljive može. Dve sobi sta posvečeni blaženemu Angelicu, enemu najslavnejših cerkvenih slikarjev renesanse. Tu so njegove slike, ki še danes dihaajo žive barve, radostne obraze in svetle pokrajine. V tem samostanu je živel in slikal s pridnostjo, ki jo dá samo gorečnost in zamaknjenoost. Vsem bratom je poslikal celice: v vsako celico je zanesel polno živih barv, plastičnih teles, daljnih razgledov v ozadiu Madonn in angeljskih rajani.

V stari samostanski obednici je velika slika fra. Bartolommea. V posebni dvorani vidiš starinske mašne bukve in folijante, ki so jih poslikali menihi. Zgoraj v nadstropju je celica sv. Antona, malo dalje pa celica fanatičnega meniha Savanorale, ki je bil pripravi tega samostana in je s svojimi pridigami vzbujal viharje v človeških dušah. Čudno ti postane pri srcu, ko vstopiš v celico moža, ki je dal s svojim življenjem svetu nepozabno dramo. V tej celici je zasnoval svoj opor proti Borgijem in njihovemu papežu, ljubljencu rimskih kurtizan; tu mu je dozorela misel, da ustvari iz Firenze močno, nezavisno državo, čije nevidni kralj bo Kristus. Misl, katero je plačal z glavo na trgu Signorije v potrdilo, da je bila sv. inkvizicija silnejša od Kristusa. . . V celici je ohranjeno vse, kakor je bilo: njegov klečalnik, njegov molek, knjige, iz katerih je bral in molil. »Ta mož je živel v snu. . . Že za mladih let si je bil izgradil pesniško tvorbo vere, čisto, stili, časti, modrosti, poštenosti. . . Mistič, da so te le pe in dobre namišljene reči izvedljive tudi v življenju in smatrajo jih za resnične, ni uvidel, da svet o njih tem več govori, kolikor manj zna za nje. . . pravi o njem Machiavelli v Gobin: »ajuevi «Renaissancii. Njegova senca pada še v naše dni.

Kaj bi pisal o številnih florentinskih galerijah in muzejih? Ali se da povedati z bledimi besedami časnega podlistka, mogočen vtis galerije Ufficijev, ene največjih galerij sveta, ki se lahko meri samo s pariškim Louvrom? Tu je zbrano mnogo tisočev slik in skulptur od starogrških mojstrov do novjših dni. Tu lahko živiš ure in ure z minulimi stoletji, gledaš z očmi staro rega veka, zreš svet skozi prizmo bizantske mistike, občutiš prvo radostno svitanje pri Giottu in preideš nato v zlato stoletje, v dobo humanističnega preporeda. Tu so dvorane z originali Michelangela, Leonarda da Vincija, Rafaela, Rubena, Tizina, van Dicke, tu je Botticelli (na pr. »Primavera«), tu so flamski in holandski mojstri, tu so razne italijanske in nemške slikarske šole — stotine imen in tisoče del.

Pa palatinska galerija v mogočni Palazzo Pitti! Prekrasne dvorane, ki jim je malo enakih na svetu, v njih pa ti soči samih izbranih umetnodivnih slikarji, ki opoje človeka do ekstaze. Težka je ta pestra umetnost, težja od najtežjega vina in dolge dni mirnega uživanja bi bilo treba zanjo. In so divni originali Murilla, Rafaela, Velazquera Rubensa, Renlia, Rembrandta itd., tu vidiš portrete slikarjev in kiparjev raz

Gospodarstvo

Prometne priprave za izvozno sezono

Kakor javljajo iz Beograda, so se spričo približavanja izvozne sezone podvzele v prometnem ministristvu potrebne mere, da bo ob času na razpolago zadostno število vagonov in urejeno vse drugo, da ne bo izvoz zastajal. Po komunikaciji iz prometnega ministristva so vsa železniška skladišča, posebno v Beogradu, prenatrpana. Zaradi tega je izdala naredba, da se predvsem takoj izprazni skladišča, ki so napolnjena z blagom velikega obsega, na katero se plača mala ležarina (1 Din od 100 kg). Ta naredba je dostavljena vse zbornicam, ki se pozivajo, naj uplijavajo na trgovce, da odpravijo blago, ker se bo sicer ležarina povečala od 1 na 12 Din pri 100 kg.

Potem se je izdala naredba, da se vsi potrebni tiri podaljšajo. Na beograjski postaji se bodo odpravile barake direktije vojne škode. Obenem se naproša finančni minister, da odredi za beograjsko postajo še nekoliko pripravnih carinskih uradnikov v svrhu hitrejšega carinjenja.

Da se bo moglo dati izvoznikom na razpolago čim večje število vagonov, se bodo izpraznili dobri vagoni, v katerih stanujejo železničarji, ki se premešče v vagonih, neuporabne za prevažanje blaga. Vagoni z manjšimi defekti se bodo dali takoj v popravilo. Veliko število pokvarjenih vagonov, ki na neprimernih tirih in postajah ovirajo hiter promet, se bo spravilo na posebne postaje in posebne tere.

V beograjski direktiji je sedaj okrog 500 dobrih, a neuporabljanih vagonov. V Bosni je takih vagonov zaradi zastojanja v lesni industriji okrog 1200. Zato so pozvali ministri za finance, za šume in rudnike ter za vojsko in mornarico ter Generalna direktija državnih železnic, da sedaj izvrše prevoz vseh državnih potreb, da ne bodo za časa izvozne sezone prevažali blaga, ki se more sedaj spraviti na namembno mesto.

Promet na beograjski borzi

Po podatkih borzne uprave je celokupni promet beograjske borze narasel od 2663,46 milijona Din v I. 1923, na 3703,09 milijona Din v I. 1924. Povečal se je predvsem promet z devizami, in sicer od 2597,81 milijona na 3459,63 milijona Din. Ravno tako je znatno narasel promet z državnimi papirji, ter je od 32,29 milijona na 225,87 milijona Din. Nazadovol pa je promet z valutami od 26,02 milijona na 11,47 milijona, promet z bančnimi vrenotami od 6,17 milijona na 5,74 milijona Din ter promet z industrijskimi vrednotami od 1,17 na 0,38 milijona Din.

Po mesecih je bil v lanskem letu skupni promet največji v oktobru (422,95 milijona); potem slede december (385,21 milijona), september (382,71 milijona), november (347,22 milijona), februar (331,21 milijona) in ostali meseci: najmanjši promet je zabeležen v juniju (226,61 milijona Din).

Med devizami pokazuje v lanskem letu največji promet London (693,13 milijona Din), potem slede (vrednost v milijonih Din): Švica (646,15), Praga (639,75), Italija (449,53), New-York (244,69), Dunaj (254,71), Pariz (187,29), Solun (82,19), Amsterdam (33,58), Bukarešta (32,10), Budimpešta (6,98), Bruselj (5,49) in ostale devize.

Med valutami je imel lani največ poslov (v milijonih Din) dolar (4,92), potem češkoslovaška krona (1,63), francoski frank (1,51), italijanska lira (0,88), rumunski lej (0,76), funt šterling (0,48), bolgarski lev (0,38), avstrijska krona (0,27), švicarski frank (0,26), madžarska krona (0,22), nemška marka (0,06), grška dramma (0,05), belgijski frank (0,05) in holandski goldinar (0,003).

Narodna banka SHS

Stanje 22. maja 1925.

Aktiva (v milijonih Din; v oklepajih spremembe napram stanju 15. maja): kovinska podlaga 448,4 (+ 0,4); posojila 1233,4 (+ 8,7); račun za odkup

nih narodov, med njimi tudi avtorov tret našega Mestrovica. Po dolgem tavanju med stoletnimi produkti človeškega genija sediš trujen v belo marmorno sobo, kjer je nekdo umivala svoje lepo telo Jožefina Avstrijska nesrečna žena Napoleona I. Zunaj se razteza prekrasni aristokratski park Boboli, poln južne flore, z vodometi, ki pršijo srebrno roso in hlade ozračje, napolnjeno z vonjem razcvetelih majniških rož.

Dalje galeriji starih in modernih slik z Michelangelovim Davidom, s slikami Perugina, blaženega Angelica, bizantinskih in toskanskih mojstrov, polna prekrasnih gobelinov. Potem Nacionalni muzej z originali Michelangelovih in dolge vrste drugih florentinskih ostalih italijanskih in inozemskih mojstrov.

In cerkve? Vsaka muzej zase, kjer se zelo redko gleda v molitvenik, zato pa vidiš gručo ljudi vseh starosti in jezikov z Baedekerji, z Guida artistica di Firenze itd. Povsod znamenitosti S. Maria del Fiore z močeno kupolo, na katero se povzpeš v potu obraza in si doslovno zaslužiš užitek. Baptisterij z glasovitimi Ghibertijevimi vrati, ki jih je Michelangelo nazval »vrata paradiza«, ena najstarejših florentin-

skronskih novčanic 1186,3; račun začasne razmenjave 366,0 (+ 1,9); državni dolg 2966,3; vrednost državnih domen, založenih za izdajanje novčanic 2138,3; saldo raznih računov 582,1 (+ 52,8). Skupno 8921,1.

Pasiva: vplačani del glavnice 27,7; rezervni fond 6,2; novčnice v obtoku 5763,8 (- 56,3); državni račun začasne razmenjave 366,0 (+ 1,9); državne terjatve 35,9 (+ 24,0); razne obveznosti 509,5 (+ 94,4); državna terjatev za založene domene 2138,3; nadavek za nakupovanje zlata za glavnicu in fond 73,3. Skupno 8921,1.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (28. t. m.) zaradi pravoslavne praznika ni poslovala.

Dunajska borza za kmetijske produkte (27. t. m.) V soglasju z drugimi kontinentalnimi tržišči je tudi na dunajskem tržišču poslovanje zelo omejeno, ker se spričo ugodnih izsledkov evropske žetve upravičeno upa, da bo v naslednji kampanji mogla Evropa kriti svojo potrebo iz lastnega pridelka. Zato čvrsta poročila iz Amerike ne uplivajo mnogo. Notirajo vključno blagovno-prometni davek brez carine v šilingih za 100 kg: pšenica: domača (nominelno) 51,50—52,50, madžarska s Potišja (nominelno) 55—56, Manitoba II. 61,50—62, Rosafé 53—53,50; rž: domača 48—50, Western 47,50—48; ječmen: domači (nominelno) 40—47; turščica: 29,50—30,50; oves: domači (nominelno) 43,50—44,50, rumunski 44—45; pšenična moka »0«: 84—87, madžarska, ocarinjena 83—85, ameriška Patent, ocarinjena 85—89 šilingov.

Železniška konferenca na Reki. Dne 4. junija se bo vršila na Reki konferenca zastopnikov naših, italijanskih in madžarskih železnic, naših parobrodarskih družb Jadranske plovbe in Dubrovačke plovbe, potem Adrije in Tržaškega Lloydja (Lloyd Triestino) in končno železnice Mohač-Peč-Budimpešta, Donava-Sava-Jadran ter Raab-Oldenburg-Ebenfurt z Dunaja. Šlo bo za reaktiviranje prometa iz Madžarske tranzitno preko naše kraljevine v Reko, in to na podlagi pogodbe, ki je bila sklenjena med nami in Italijo, ter pogodbe, sklenjene med nami in Madžarsko. Reški krogi polagajo veliko važnost na to konferenco, ki ima po mišljenju Italijanov prinesiti velike koristi ne samo reškemu pristanišču nego tudi ostalim trgovskim mestom Italije na Jadranu. Glavni predmet pogajanj bo vprašanje carinskih tarif, glede katerih žele Italijani olajšav. Z drugimi besedami: Italijani žele direktno favoriziranja Reke z naše strani. Nedvomno so naši zastopniki dobro pripravljeni na to konferenco, da se ne bodo dali zavesti v našo škodo.

Pred pogajanj za prometno pogodbo z Rumunijo. Iz Beograda poročajo, da je za 3. ali 4. junija najavljen prihod rumunskih delegatov, ki se bodo pogajali z našimi zastopniki o sklenitvi prometne pogodbe.

Novi osnutek šumskega zakona je doврšen in bo v eni prihodnjih sej predložen ministrskemu svetu.

Tržišče jajec. Na naših tržiščih je jajec dovolj. Cene se jim gibljejo že dalje časa na enakem nivoju. Z Dunaja javljajo, da tam primanjkuje blaga, kar nastopa Nemčija zopet kot kupec večjih količin. Zato so cene na Dunaju poskočile. Cene na debelo: rusko blago 12,25—12,50 groša, madžarsko originalno blago 13,25—13,50 groša, boljše blago 14 grošev in več za komad. V trgovini na drobno je komad povprečno za 1 groš dražji.

Nemške dobave Jugoslaviji na račun reparacij. Od leta 1921. do 14. decembra 1924. je poslala Nemčija Jugoslaviji na račun reparacij (računano v zlatih markah): industrijskega materiala 15.979.429, barak, polštva, orodja, 13.169.095, rudarskega materiala 1.199.537, železniškega materiala 1.099.033, kmetijskega materiala 4 milijona 815.533, vojnega materiala 684.220, silijone 990.333, električnega materiala 8 milijonov 805.159, hitrega železa in jekla 11 milijonov 990.421, parnih strojev I. 891.854, tkalnih strojev 2.271.501, tramvajskega in kanalizacijskega materiala 5.050.566, znanstvenega materiala 6.721.074, brodrskega materiala 1.709.593, materiala za rečno plovbo 153.601, barv 21.943, farmacevtskih proizvodov 34.787.000 in raznega blaga 1 milijon 825.231. Vsega skupaj za 373.163.932 zlatih mark.

skih cerkva s slikarji iz 13. stoletja. Cerkev S. Croce, florentinski Pantheon z grobovi in spomeniki najslavnejših mož in z divnimi oltarskimi slikarji. Potem cerkev San Lorenzo s prekrasno grobnico Medicejev, v kateri je najznamenitejši Michelangelovo delo: spomenik Giulianu Mediciju, bratu papeža Leona X. in Lorenzu de Mediciju s slovitiimi skulpturami dneva in noči, jutranje in večerne zarje. Dlje cerkve S. Michele, S. M. Novella s srednjeveškimi slikarji, ss. Annunziata tik Spedale degli Innocenti, ene najstarejših otroških bolnic v Evropi itd.

Dolga in peštra vrsta imen. A kaj so imena v primeri z vsem tem, kar predstavljajo in kar tvori neizmerno dedščino stoletij, dedščino, ki jo je sprejela sodobna Firenze od številnih rodov, ki so tu živeli, ustvarjali in se borili ne samo za kruh, za oblast in za denar, ampak tudi za metafizične ideale, lesti so v nemali in polagoma krotili človeško zver ter pomagali razvijati genij v izbranih ljudeh. Odtod je Firenze velika. In zato je kakor davni tempelj, ki stopaš vanj kot vernik, ki veruje, da je tod hodila božja noga.

B. Borko.

= Dobava industrijske soli. Uprava državnih monopolov (oddelek za prodajo) iz Trgovskega in obrtniške zbornice in Ljubljani naprosila da obvesti vsa podjetja, ki porabljajo industrijsko sol, da svoje prošnje za dobavo te soli v bodoče vlagajo izključno preko finančne kontrole, v čigar okolišju je podjetje. Prošnja mora vsebovati vse podatke in vse priloge, ki jih predpisuje čl. 7 pravilnika o prodaji industrijske soli. Pravilnik je objavljen v 33. številki »Uradnega lista« z dne 3. aprila t. l.

= Vezanje knjig se bo oddalo potom oštetne licitacije dne 23. junija t. l. pri direktoriji državnih železnic v Sarajevu. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantno na vpogled.

= Kraljeva direktorija šum v Ljubljani proda za 20.000 prn bukovih polen zloženih na skladišču Srinjak pri Ravnah v Bohinjski Bistrici. Pravilno kolikovano ponudbo, opremljeno z 10% vadijem je vložiti do 15. junija 1925. enašle ure pri Direktoriji šum v Ljubljani, Križanke. Pojasnila daje omenjena direktorija in šumska uprava v Bohinjski Bistrici.

= Padanje italijanske lire. Zadnje dni je lira skoro napram vsem valutam močno nazadovala. To povzroča v italijanskih gospodarskih krogih velike skrbi. Italijanski časopisje, ki obravnava to vprašanje, zatrjuje, da padec lire nima nikakega vidnega vzroka. Misli se, da je nastopila močna mednarodna bančna ofenziva, ki ima svoj izvor predvsem v New Yorku in Londonu. Italijani upajo od protimer, ki so podvzele, da bodo padanje lire ustavile.

= Tudi Rumunija uvaža ameriško žito. Iz Bukarešte poročajo, da je bilo v zadnjem času uvoženo v Rumunijo okrog 1000 vagonov ameriške pšenice in da dovoljuje vlada uvoz do 3000 vagonov.

= Moratorij za inozemska plačila v Rumuniji. Rumunska vlada je sklenila, da se dovoli moratorij za inozemska plačila v srebrni valuti s 15. junijem še za 8 mesecev.

= Mednarodna razstava v Baslu. V Baslu se bo vršila od 1. julija do 15. septembra 1925 mednarodna razstava za notranjo plovlbo in za izkoriščanje vodnih sil. Reklamno knjižico o razstavi dobijo interese v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice.

= Nov zakon o depoziti v Nemčiji. Nemški parlament je sprejel novi zakon o depoziti. V novem zakonu je med drugim novoto, da se tudi tujim bankam dovoljuje obavljanje depozitov in depozitnih poslov.

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupniški zahtevki.) **Vrednote:** 7% posojilo 0—62 Celjska posojilnica (200), Ljubljanska kreditna 225—265, Merkantila 102—120, Prastrediona 800—810, Kreditni zavod 185—195, Strojne 0—135, Večve 100—0, Stavbna 265—280, 4,5% zastavni listi Kranjske deželne 20—0, 4,5% kom zadolžnice Kranjske deželne 20—0, — **Blago:** les: hrastove vozove deščice, 43 mm, 2,65 m, 53 mm, 2,85, I. in II. vrsta, fco meja 1450—0; smrekove, oziroma jelove deske, 20 mm in 25 mm, monte, fco nakl. post. 0—550; late 24/24, od 10 do 16 cm, 2, 2½, 3, 3½, fco nakl. post. 2 vag. (230); bukova drva, 1 m dolž. suha, eksportno blago, fco meja 25—0; poljski prideiki: pšenica: Rosafé 80 kg, rinf., prompt., par. Ljubljana 0—490, avstralska, rinfusa, prompt., par. Ljubljana 0—485, Hard Winter 2, rinf., prompt., par. Ljubljana 0—500; otrobi pšenični drobnj par. Ljubljana 0—190; turščica maj-junij, par. Postojna 0—250; rž, makedonska, 72/73 kg, par. Ljubljana 0—400; ječmen 57/59 kg, fco maked. postaja 0—300; oves, makedonski, orig., par. Ljubljana 0—355; krompir beli, fco doleni. postaja 125—0.

ZAGREB. V efektivih tendenca nespremenjena. V bančnih papirjih je bil promet nekoliko večji kakor običajno: Prastrediona je poskočila. V devizah se je tendenca malenkostno okrepila in so tečaj deviz malo poskočili. Vzrok temu je močnejše deloma tudi dejstvo, da beograjska borza danes ni poslovala. Narodna banka je radi večjega povpraševanja morala nastopiti z intervencijami in pokrila pretežni del povpraševanja. Deviza na Italijo je ostala nespremenjena zaradi nadaljne mednarodne oslavitve Prometa je bil srednji. Notirale so devize: Dunaj 847—859, Berlin 1445—1460, Budimpešta 0,0844—0,0864, Italija izplačilo 239,5—242,5, London izplačilo 293,75—296,75, ček 293,75—296,75, New York ček 60,13—60,93, Pariz 300—305, Praga 179,30—181,70, Švica 1165—1175, ček 1167—1177; valute: Kč 176,8—179,2; efekti: bančni: Trgo 15—16 Ekskompta 105—106, Hipo 59—60, Jugo 100—102, Ljubljanska kreditna 250—254, Obrtna 64—65, Prastrediona 800—805, Etno 78—85, Slavenska 70—71, Srpska 130—131, Narodna 3200—0; industrijski: Eksploatacija 33—35, Dubrovačka 600—0, Sečarana 560—565, Nihag 43—45, Gutmann 365—385, Slaveks 170—175, Slavonija 52—53, Večve 0—100, Danica 72—73; državni: 7% posojilo 0—63, agrarne 32—32,5, Vojna škoda per kasa 188—191.

BEograd. Borza radi pravoslavne praznika ni poslovala.

CURH. Beograd 8,625, New York 516,75, London 25,1275, Pariz 25,92, Milan 20,52, Praga 15,325, Budimpešta 0,0072, Bukarešta 2,45, Sofija 3,70, Dunaj 72,75.

TRST: efekti: obligacija Juliske Kraljevine 76,65, Zivnostenska 282, Assicurazioni Generali 13,500, Rionione Adriatica A 4480, Rionione Adriatica B 4490, Cosulich 367, Dalmacija 262, Libera 570, Lloyd 5750, Ozeanica 176 Tripovich 504, Dalmacija cement 600, Split cement 505, Krka 433; devize: Beograd 41,40—41,60, Dunaj 352—359, Praga 74,25—74,75, New York 25,10—25,20, Curh 486—488; valute: 41,25—41,50, 20 zlatih frankov 96,98.

DUNAJ. Beograd 11,72—11,76, Budimpe-

šta 99,62—100,02, Milan 28,26—28,38, Pariz 35,69—35,85, Praga 21,02—21,10, Sofija 4,99—5,03.

PRAGA. Beograd 56, Dunaj 476,125, Rim 134,25, New York 33,75, Curh 654,25.

BERLIN. Beograd 6,96, Dunaj 59,047, Milan 16,69, Praga 12,425, Curh 81,18.

LONDON. (Ob 11.) Beograd 291, Italija 122,25, New York 456,06.

Sport

Konec kongresa FIFA

Vprašanje amaterstva, odnosno profesionalizma ostalo nerešeno.

V torek je imel kongres FIFA svojo zadnjo sejo. Končali so debato o vprašanju amaterstva odnosno profesionalizma, vendar pa storjeni sklepi niso razčistili tega tako važnega vprašanja. Ostalo je vse pri starem. Najumestnejši predlog, ki zahteva popolno ločitev amaterjev od profesionalcev, ni bil sprejet. Debatu je bila izredno burna. V nastopnem podajamo kratko poročilo o zadnji seji:

Švicarji so že v ponedeljek zapustili kongres z motivacijo, da komite ni bil dovolj pripravljen. Isto je danes storil Sved Johanson. Iz debate izhaja, da so skoraj vse države za zelo široko definicijo pojma amaterstva, to se pravi, da hočejo za sportna potovanja v službi naroda, to je zlasti pri meddržavnih tekmah, svojim amaterjem dati odškodnino. Naziranje o višini teh odškodnin je bilo različno. Le Hugo Meisl (Dunaj) je zastopal odločno stališče, da je treba priti do popolne jasnosti. Na koncu sta ostala dva predloga, in sicer predlog Francoza Delaunaya, ki veli, da morajo biti merodajne za vprašanje izjemne odškodnine za odpadli zaslužek pravila posameznih državnih savezov. Drugi predlog, stavljen po Holanđi, je predlagal, da se amaterjem pri meddržavnih tekmah 75% odstotno odškodnino za odpadli zaslužek.

Temu predlogu so se pridružili Belgija, Avstrija in skandinavске države. Pri glasovanju pa je bil sprejet francoski predlog, za katerega so glasovali delegati nastopnih držav: Argentine, Brazilije, Češkoslovaške, Francije, Italije, Jugoslavije, Luksemburga, Portugalske, Turčije in Urugvaja. Proti so glasovale Avstrija, Belgija, Danska, Nemčija, Madžarska, Holandska, Poljska in Norveška. Finska ni glasovala.

Druga točka dnevnega reda se je glasila: Pri mednarodnih tekmah morejo društva ali savezi imeti v svojih vrstah amaterje, neamaterje ali profesionalce pod pogojem, da dajo savezi, ki pridejo v poštev, svoje dovoljenje za to. Ta predlog je bil sprejet s 60 proti 15 glasovom. Proti so bilo le Poljska, Danska, Norveška, Belgija, Holandska, Finska in Avstrija. Hugo Meisl je izjavil, da ga vsa stvar ne zanima več in da je izgubil vso vero v FIFA. Le s težavo so ga pomirili.

Kakor se vidi, je to važno vprašanje rešeno na najbolj neugoden način, odnosno je ostalo nerešeno. Sprejet je bil baš oni predlog, ki daje nogometnemu sportu značaj neke neiskrenosti. Igrači, ki bodo dobili za svoje igranje masne honorarje, bodo veljali kot čisti amaterji.

Predlog Madžarske, da se igrači, ki se naseli v drugi državi, zabrani igranje za eno leto, ni bil sprejet.

V komite za izpremembo federacijskih pravil so bili izvoljeni: Mauro, Johansen, Mutters, Van Dyk, Delaunays, dr. Bauwens, Meisl in Hirschmann. V internacionalni olimpijski komite pa Rimet in Hirschmann, kot namestnik pa Česoslovak dr. Pelikan.

S tem je bil končan kongres FIFA, na katerega so nogometni krogi vseh držav poslali toliko upanja, da reši važno vprašanje. Ni bil kos svoji nalogi.

Pred olimpijskim kongresom v Prazi

Mednarodni olimpijski komite je imel v torek svojo prvo sejo, katere so se po letu 1914. prvič udeležili tudi zastopniki Avstrije in Nemčije. V olimpijskem komiteju so sedaj zastopane vse države. Holanđski delegat je izjavil, da Holandija nikakor ne namerava iz finančnih vzrokov prepustiti olimpijskih iger leta 1928. Kaki drugi državi. Čeprav je holandska zbornica odklonila državno subvencijo, je po privatnih zbirkah, h katerim so prispevali vsi sloji prebivalstva, ter s podporo mesta Amsterdamu, ki znaša 400.000 holandskih goldinarjev, zagotovljeno več kot dve tretjini potrebnega zneska.

V vprašanju amaterstva so se člani komiteja spopadli, da definicija amaterstva, ki jo je določil olimpijski komite, ne velja interno za posamezne države, temveč le za olimpijado.

Pri seji, kateri je predsedoval baron Coubertin, so bile zastopane naslednje države: Avstrija, Belgija, Danska, Egipt, Nemčija, Španija, Amerika, Finska, Francija, Anglija, Holandska, Madžarska, Italija, Luksemburg, Peru, Poljska, Portugalska, Rumunija, Švica, Švedska, Českoslovaška, Turčija in Jugoslavija.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 28. maja 1925.

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	760,4	10,0	sever	obl.	0,7
Ljubljana	14.	757,2	20,7	sev. vzh.	več. jas.	—
Ljubljana	21.	758,6	16,7	vzhod	—	—
Zagreb	7.	759,4	13,0	jugo vzh.	megla	4,0
Beograd	7.	758,5	17,0	brevz.	več. jas.	3,0
Dunaj	7.	756,8	14,0	—	jasno	11,0
Praga	7.	756,8	14,0	—	—	—
Inost	7.	—	—	—	—	—

Solnce vzhaja ob 4:19, zahaja ob 19:36, luna vzhaja ob 10:6, zahaja ob 0:1. Barometer nestanovit, temperatura višja.

Dunajska vremenska napoved za petek: Nejasno. dež. znižanje temperature.

Zunanji minister dr. Benel in njegova soproga sta priredila na čast udeležencem dne. Olimpijski kongres sam prično danec, v petek.

Venezia: Ilirija 31. V. in I. VI.

Binkoštno nedeljo in ponedeljek gostuje prvič v Ljubljani AC. Venezia, najmočnejši klub beneške province, kar znači obenem sploh prvi nastop italijanskega nogometa v Ljubljani. Kakšno kvaliteto predstavlja »Venezia« v primeri z nogometom v Jugo slaviji, je težko presoditi vnaprej. Izvrstni internacionalni rezultati vodilnih klubov in reprezentančnega tima so ustvarili italijanskemu nogometu vsekakor ugodno mednarodno pozicijo, katero merodajni faktorji radi povdarjajo in strogo čuvajo. Znano je, da v Italiji jugoslovanskemu nogometu ne priznavajo osobite kvalitete. To mnenje je povzročil zlasti nesrečni nastop Gradjankega SK, takratnega državnega prvaka, proti F. C. Milan in v Torinu (2 : 8) in 0 : 6) ter pogosti neuspehi drugih jugoslovanskih klubov v inostranstvu. Venezia nad kriljuje, po rezultatih sodeč, nekoliko omejenjeni F. C. Milan ali reško Olimpijo, proti kateri je izgubila Ilirija spomladi na Reki 0 : 3. Za medmestno tekmo Benetke : Dunaj je postavila v tim vse igrače razen enega. Moštvo vodi znani dunajski internacionalca Sedlaček, bivši igrač Rapida.

Oba dneva se prične tekma ob 17.30, v slučaju ugodnega vremena oba dni ob 16. predtekma rezervnega moštva Ilirije. Tribunski sedeži se dobe v predprodaji pri tvrdki J. Gorec po 15 Din, ložni sedeži po 20 Din.

Službene objave LNP.

(Iz seje p. o. in k. o. 27. V. 1925.)

Odpovedujeta se termina 7. in 14. VI., to je semifinale, ki itak odpade ker v celjskem okrožju ni tekmoval noben II. razredni klub in finale II. razreda med ljubljanskim in mariborskim prvacom. Termin se objavi pozneje. Zavrne se protest Laska proti tekmi 17. V. Lask : Slovan.

Citajo se naslednji igrači s pravom nastopa kot sledi: za S. K. Ilirijo: Maic Danilo po § 10. o. pr. s takojšnjim nastopom v prijateljskih in mednarodnih tekmah, Mahkovec Lojze 27. X. 1925.; za Lask: Zebot Valentin s takojšnjim nastopom, za I. S. S. K. Maribor: Lažnička Anton 8. VI.; za S. K. Muro: Kerčmar Josip in Breznik Josip oba 8. VI. Brezniku J. se dovoljuje nastop v tekmah proti Mariboru 31. V. in 1. VI. Igrača Klančnika (Hermes) se oprosti.

Tajnik II.

Službene objave LLAP.

(Iz seje tehn. odbora 26. V. 1925.)

Citajo se za S. K. Ilirijo: Seržen Srečko, za Lask Mastrovic J. in Babi

H. G. Scheffauer:

Ladja šampanjca

«Onadva sta srečna, se objemata in poljubujeta pri solnčni luči,» je mrmral izmučeni Piquin. «Jaz pa ležim tukaj kot pes v luknji.»

«To bo kmalu minilo,» ga je tolažil Barbe Rouge. «Zato bomo tam v Ameriki prosti. Zdaj pa se le grem malo sprehodit.» In je prišel korakati sem in tja v ozkem prostoru med zaboji. Imel je čudno drsajočo hojo.

«Ali si bil pri vojaki, Barbe Rouge?» je vprašal Baloux. — «Ne,» je odgovoril ta in hodil naprej ter čudno vlekkel za seboj noge. — «Naj bom jaz mrtva podgana,» je zakričal Baloux nenadoma, — toda ti hodiš kot kaznjenev v kamnolomu.»

Barbe Rouge se je nenadoma ustavil. Nastal je dolg molk. Težko je dihal, potem je zadonel kakor iz votline njegove prisiljen glas. — «Nekoč sem bil res kaznjenev, oče Baloux!»

«Hej!» — je zakričal Baloux. «Kaj govoriš ti tam?»

«Bil sem kaznjenev v kamnolomu,» je odgovoril glas in dodal: «V dosmrtni ječi.»

Baloux je skočil pokoncu, njegov glas je trepetal. «Kaj pa je to? Kaznjenev v dosmrtni ječi? Zakaj?»

«Za umor,» je odgovoril Barbe Rouge.

«Umor!» je zakričal Baloux in taval v temi proti sopotniku široko odprtih rok. — «Umor? Kdo pa si Barbe Rouge?»

«Moji pobožni starši so me krstili za Gastona Moguea.»

«Podlež!» — je zakričal Baloux in njegove močne roke so stisnile vrat Barbe Rougea. «Podlež! Ti, ti se upaš biti v družbi poštenih ljudi? Ti si torej podli pes Gaston Mogue, ki je zaklal svojega prijatelja v Lyonu pred tremi leti?»

«Pusti,» je hropel in se zvijal Barbe Rouge. «Drugače bom zaklal se tebe.»

Baloux je občutil konico noža na svojem levem boku in spustil roke.

«Kakšna bedaka sva bila,» je rekel, — «da sva poslušala besede gnusnega morilca, ki zasluži vislice!»

«Nisem vama storil nič zalega,» — je rekel Barbe Rouge. — «Vzljubil sem vaju za dobroto, ki sta mi jo izkazala, ko sem prišel k vama. Hotel sem ohraniti vaše prijateljstvo, ker nisem imel nobenega prijatelja na celim svetu. Ubil sem sicer človeka, toda to je bilo v tepežu in pijanosti, — takrat ko sem dobil tetin denar in smo pili šampanjec. Ta človek je bil moj prijatelj.»

«Pobegli kaznjenev, morilec,» je ponavljal Baloux. — «Le pomisli André, da sva postala prijatelja kaznjenev.»

«Vam se tega pač ni treba sramovati,» je vroče odgovoril Barbe Rouge. «Prav tako dober človek sem, kakor vsakdo izmed vas. Če bi se vas slučajno lotila besnost in bi nastal trenutek, bi tudi ti Baloux ubil svojo ženo in ti, Piquin, bi zaklal svojo ljubico. Saj sem slišal, da sta sanjala o tem oba.»

Nekaj časa so bili vsi tihi. Potem pa se je tiho oglašil Piquin. «Da, to je resnica. Bil sem žejen maščevanja.»

Prišel je govoriti tudi Baloux in njegov glas je postal mehak. «Barbe Rouge ima prav. Vsi smo morilci v srcu in razven tega smo se pregrešili zoper postav, ker smo ukradli vožnjo na tej ladji in živimo tuje blago. Barbe Rouge, daj sem roko.»

«Povabil sem vaju z dobrim namenom, prijatelja,» je rekel Barbe Rouge. «Mislim, da hočeta biti prosta kakor jaz. Ko sem pobegnil iz kamnoloma, so me zasledovali po vseh mestih in me iskali po celem primorju. Prekanil sem jih ker sem hodil okoli in prišel sem končno v Havres. Toda nočoj sem videl na ulici enega izmed jetniških paznikov in sem vedel, da me iščejo zopet. A tukaj, v tej ječi, se čutim varnega in tam, v Ameriki, postanem prost.»

Čas, ki ga ni beležila nobena ura, je mineval dan za dnevom kakor beži ladja po vodi. Niso vedeli niti kako je dolg prvi kako daleč je drugi dan. Ladijski vijak je neprenehoma bil in vrtil. Okoli njih se je širila črna tema

in jedek duh skladišča. Kadar so prižgali dragoceno vžigalico, je njena luč zadajala rdečo rano temi, da so morali zapreti oči vsled bolečin. Če jih je mučila žeja, so pili šampanjec, če se je oglašil glad, so jedli gosjo pasteto. Baloux se je ginjeno spominjal, kako pripravlja Tereza pot-au-feu. Piquin je jokal kakor otrok po čisti sveži vodi. Izgubili so vsak pojem o času in so več noma spali. Ladja se je pričela močno zibati. Čutili so, kako se je tresla pod udarci valov, čuli so rjovenje vetra in gremenje groma.

«Ta stari lonec je tudi pijan,» je kričal Baloux.

Obupana Baloux in Barbe Rouge sta pričela neprenehoma popivati. Piquin je molil, da bi ladja utonila in končala njegovo muko.

«Bedak! Tole jo bo prej končalo,» je donel glas rdečelaseca, ki mu je vtaknil v roko steklenico šampanjca. In Piquin je zopet pričel popivati.

Kmalu so vsi trije plesali, se smejali in peli med steklenicami, slamo in razbitimi zaboji. Prekričali so vihar, se smejali ko so jih metala majajajoča se tla v peklenski temi naprej in nazaj, objemali so se in si prisegali večno zvestobo. Bili so prosti v svoji ječi, bogati v revščini, veseli v svojem obupu.

Vsem sodnikom figa, figa!
V novem svetu revež Jean
za postave se ne briga
Živjo! Ran-taram-ba-ran...

je pel rdečelasec, potem pa sta se mu pridružila tovariša. Vsi trije so rjovel v temo to pesem kaznjencev. Bili so čisto divji vsled veselja in vina in so šumeli obenem z nevihto. V svoji nestrpnosti niso več vlekli zamaškov s svedračem, ampak so enostavno odbili steklenice vrat na robu zaboja in si vlivali oživljajočo tekočino naravnost v usta.

«Luči, luči,» je mrmral stari Baloux.

«Satan poberi to temo,»

Satan je čul in jo je pobral. Barbe Rouge je privlekel svojo dragoceno skatljivo vžigalico in je nerodno eno nažgal. Ugasnila mu je. Nažgal je drugo, in ta je že gorela, ko ga je vrgel sunek

ladje proti zaboji in je padla vžigalica v slamo.

Mal strm plamen je švignil kvišku. Razsvetil je širok prostor, ki je zdaj nastal med zaboji, razkiano desko, steklenico, slamo, svinčenim papirjem in ostanki jedi, ki so ležali na tleh. Vsi trije so gledali ogenj smehljajočih se obrazov. Baloux je pa mežiknil in rekel: «Dober ogenj, Tereza. Krasen ogenj! Pristavi no pot-au-feu!»

Barbe Rouge se je glasno krohotal in pričel plesati v samem ognju, dokler ni postal sličen nerodnemu besu z ognjem pod nogami in lasih. Toda plamen se ni dal pogaziti. Piquin je objel lesen drog, na katerem je ležal njegov suknič in pričel je strasten govor: «O moja krasna, moja nežna Jeanne-Marie! Povej, da ljubiš Andreja Piquina. Zdaj sem te dobil, zdaj te bom držal, Jeanne-Marie. Zdaj se peljeva v Ameriko! Hihi, da, zdaj se peljeva v Ameriko, Jeanne-Marie, moja krasna, mala ženica!» Potem je prijel z eno roko Barbe Rougea in z drugo Balouxa. Vsi trije so pričeli plesati, vrteti se in tuliti svoje pesmi.

Ogenj je prasketal in postajal večji. Vrgel je jezičke plamena med prazne zaboje, in ti so se vneli. Zdaj je švignil kvišku velik zvit plamen.

Stari Baloux je skočil iz kroga, zagrabil steklenice šampanjca in jih pričel metati v ognjene valove. Steklenice so pokale kakor bombe, vino je pljusalo in sikalo v ognju. Barbe Rouge in Piquin sta tudi pobirala steklenice in z njimi obmetavala rastoči ogenj, kričala sta in se zibala. Nenadoma je pričel Piquin metati v ogenj slamo. Končno so vrgli v ogenj cele zaboje. Tla so bila polita s šampanjcem, ogenj je razsajal in rjovel.

Zrak je postal dušljiv, dim in alko-holna sopara sta jemala ljudem sapo, da so prenehali peti. Zrak je bil nezno-sen, strupen dim je napolnil skladišče.

Drug za drugim so ustavljali brezumne poskuse, da bi pogasili požar. Prijeli so se za roke in so udušeni padli na tla. Tedaj je pričel plamen ugašati, vzdignil se je jedek dim in zopet je na-

stala tema. V skladišču ni bilo slišati ničesar razen tulenja viharja zunaj in hrešcanja vijaka.

«Themidor» se je bližal New Yorku. Čuden, rezek duh je pričel dražiti nosove mornarjev. Odprli so line spodnjega skladišča, oblak dima in vinske sopare je švignil iz črne globine kvišku. Ko je minila opasnost zadušitve, so se spustili mornarji v skladišče in našli tam tri težake. Ležali so objeti med razdejanim dragocenim tovorom kakor molčeče priče končane gostije.

Privlekli so vse tri, starega Balouxa, Andreja Piquina in Barbe Rougea ter jih položili na sonce na spodnjem krovu.

Nenadoma se je razleglo ostro ihtenje in ženski krik: «Jules, Jules! Glej. Milostljivi Bog, to je moj oče... Prišel je, da naju razkrinka, kakor je objubil. In glej, glej... tam je tudi Andre, Andre Piquin.»

In Jeanne-Marie Olivier, rojena Baloux je prišla moža za roko in zahtevala proti nebu Novega sveta.

Človek mračnega obraza se je približal trem težakom. Sklonil se je in ogledal podbradek Barbe Rougea, kjer je bila široka brazgotina pod ognjeno brado.

«Zdaj se lahko vrnem na Francosko,» je rekel jetniški paznik. «To je Gaston Mogue.»

Mrzla trupla treh ljudi so ležali v topli solnčni luči drugo poleg drugega, kakor se spodobi tovarišem, in so bila najmanj razburjena med vsemi potniki na krovu «Themidora».

Vsak izmed njih je dosegel prostost in pozabljenje, po katerem so toliko hrepeneli, v drugačni obliki sicer kakor so pričakovali, toda to je usoda vsake milosti.

KONEC.

KNJIGE leposlovne in znanstvene v vseh jezikih kupuje po primernih cenah Ljudska knjižnica v Mariboru, Narodni dom.

Inseratni del JUTRA

binkoštne številke

ki izide v pomnoženi izdaji, bo radi obilnega in zanimivega gradiva omelen. — Oglase sprejema oglasni oddelček „Jutra“ v Prešernovi ul. 4 do SOBOTE OPOLDNE. Pozneje došli oglasi se bodo priobčili samo, ako bo dopuščal čas in prostor.

Torej ne odlašajte!

PERILO

damsko, moško, otroško, namizno in posteljno.

Kopalne potrebščine

najceneje in najboljše pri

2933a

C. J. HAMANN

LJUBLJANA, Mestni trg št. 18.

Odvetniška uradnica

z večletno prakso, večja slovenščine, deloma tudi nemščine, slov. stenografije, strojepisja in drugih pisarniških del

želi menjati službo.

Cenjene ponudbe na upravnistvo „Jutra“ pod 3034a „Odvetniška uradnica“.

Zahvala.

Vsem, ki ste nam stali ob strani, z nami sočustvovali in nas tolažili ob bridki izgubi našega dobrega soproga in papana, gospoda

Jožefa Logarja

izrekamo srčno zahvalo. Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini, č. sestram usmiljenkam, Orlom kranjskega okrožja, požarni bramb, gg. pevcem, darovalcem vencev in šopkov, prijateljem iz Tržica in Ljubljane in obilnemu številu meščanov in okoličanov, ki ste nepozabnega pokojnika spremlili na zadnji poti. Bog plačaj!

Kranj, dne 26. maja 1925.

Ivanka Logar z otroci.

3029a

Eidni neslišni pisalni stroj

L. C. Smith & Bros, Mod. 8.

L. BARAGA, LJUBLJANA, Selenburgova ulica 31. 6/1.

Telefon št. 280.

Strojniki na žagi in gozdni delavci

(sekači in tesači) se takoj sprejmejo pri trdki

A. Kajfež v Kočevju.

3030-a

Kamnoseška industrija

ALOJZIJ VODNIK

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 28-34

Stalna zaloga žez 300 modernih spomenikov.

Izdelava rodbinskih grobnic, mavzolejev,

altarjev in vseh cerkvenih ter stavbnih del.

Marmorne plošče v vseh barvah za pohištvo, trgovine, mesnice. Stikalne plošče za elektriko, obloga sten i. t. d.

po zmerni ceni. 177-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

Cvetoče podjetje

brez konkurence in rizika, išče soudeležnika kapitalom, ki se ugodno naloži. Ponudbe na upr. pod „Popolna varnost“ 3020-a

Priporočamo

novi izdajo

Janko Kersnikovi

romanovi

Cyclamen

Broš. 22 Din, vez. 27 Din, poš. 1-25 Din

Agitator

Broš. 18 Din, vez. 23 Din, poš. 1-25 Din

Izdala jih je

Tiskovna zadruga

v Ljubljani

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

Cas je zlato!

Zatorej zahtevajte kot industrialce, ali izvozniki bankir, veletrgovci pogoje članstva svetovne organizacijske službe. International Commercial Intelligence Bureau Joh. Bendien, London. Kot član dobite svetovne zveze, kredit, informacije, organizacijo in nasvet brezplačno. Pojasnila daje radevolje „ICIB“, Zagreb 1., pošt. predal 391.

Plemenite kose in brusna kamna,

ki se za vsak kos jamči, se dobe v vseh velikostih, ako jih tako naročite, ker je sezona za iste tu. Kjer se iste ne dobe pri trgovini, naročite naravnost pri trdki

Mihael Omahen, Višnja gora.

ki vsako koso zamenja ali vrne donar, ako ne odgovarja vsem zahtevam kmetovalca.

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

Gostilna pri „Kovaču“

Kolodvorska ulica

nudi najboljša štajerska, dolenska in dalmatinska vina.

- Pristna domača in srbska kuhinja -

Dnevno čevabčiči in ražnjiči — Vsako soboto in nedeljo pečenje na ražnju.

Vedno sveže pivo.

Se priporoča A. MODIC.

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a

3031-a